РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 12-го серпня 1915. Ч. 94. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Thursday, August 12, 1915. N. 94.

НАСИЛЬСТВА МОСКАЛІВ НА УКРАЇНЦЯХ.

Німці здобули кріпость Ломжу. — Ново-Ґеорґієвск зовсім відтятий.

Побіда австрійських війск над Дністром коло Устєчка і Чернелиці.

Москалі стратили за послідних два дні знова понад 22.000 в полонених.

БЕРЛІН (бездр. телеґр. через Сейвіл, Л. Ай.), 9. серпня. — **„Союз для визволеня України", котрого осідок є у Відни, видав проклямацію, в якій протестує проти насильного, звірського і некультурного поступованя російського правительства зглядом українського населеня.**

В ПРОТЕСТІ НАВОДИТЬ СЯ, ЩО У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ, В ХОЛМЩИНІ, НА ВОЛИНИ І ПОДІЛЮ РОСІЙСЬКІ ВІЙСКА НА ПРИКАЗ СВОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА ВСЕ НИЩАТЬ І ПАЛЯТЬ, А НАСЕЛЕНЄ АБО УБИВАЮТЬ АБО ВИСИЛАЮТЬ В ГЛИБ РОСІЇ, ДЕ ЇМ ЗАДЛЯ БРАКУ ПОЖИВИ І ОДЕЖІ ГРОЗИТЬ НЕМИНУЧА СМЕРТЬ.

„Союз для визволеня України" звертаєть ся у своїм протесті до всіх свобідних народів зі жаданєм, щоби і вони своїм протестом причинили ся до усуненя нечуваних варварств російського правительства.

* * *

В останних днях редакція нашої часописи одержала кілька листів з місцевостий сеї части східної Галичини, в якій находять ся ще дотепер російські війска. Вісти, подані в отсих листах, потверджують вповні правдивість щодо звірства і насильств, яких Москалі допускають ся на наших братях в старім краю.

В листах з Васильковець (пов. Гусятин) і з Токів (пов. Збараж) доносять, що Москалі всіх мущин у віці від 15 до 55 літ засилають в глиб Росії. Дальше російські власти видали розказ викосити ще зелене збіже; всю худобу і коні упроваджують Москалі зі собою в Росію. Весь метал (зелізо, мідь і т. д.), між иншим також і всі дзвони, Москалі вивозять до Росії.

Остали отже по селах лише старці, жінки та діти без хліба і без худобини. Голодова смерть заглядає в очи нещасним жертвам.

Инший лист, надісланий вже з Росії, описує недолю наших братів, яких Москалі вивезли зі старого краю. Зі села Ушні (пов. Золочів) вивезли Москалі 38 мущин, між ними є також і місцевий сьвященик та учитель. 150 кільометрів гнали їх Москалі пішки. Тепер находять ся вони коло Києва, де під голим небом в холоді і голоді ожидають дальших приказів московських катів.

МОСКАЛІ СТРАТИЛИ КОЛО УСТЄЧКА НАД ДНІСТРОМ 1.600 В ПОЛОНЕНИХ І 5 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

ВІДЕНЬ, 9. серпня. — Москалі розпочали над Дністром наступ і виконали кілька нападів на наші становища. Всї напади відбито з великими стратами для Москалів.

Урядове оголошенє міністерства війни звучить:

„Наші війска під командою ґен. Бальтіна-Пфлянцера ударемнили напади Москалів коло Устєчка над Дністром. Москалі, полишаючи в наших руках 1.600 в самих лише полонених, були приневолені уступити. Москалі полишили також 5 машинових крісів.

„На прочій боєвій лінії здовж Золотої Липи і Буга панує розмірно спокій, лише від часу до часу відбуваєть ся перестрілка артилерії".

Устєчко лежить над Дністром, на північ від Городенки недалеко буковинської границі.

ПОБІДА АВСТРІЙЦІВ КОЛО ЧЕРНЕЛИЦІ. — 2.822 ПОЛОНЕНИХ І 6 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

ВІДЕНЬ, 10. серпня. — Нинішний урядовий звіт міністерства війни подає отсї вісти:

„Коло Чернелиці (на полудневім березі Дністра) австрійсько-угорські полки, полки з Побережа і краєва оборона взяли приступом перехід через Дністер, якого Москалі через довгий час завзято боронили. Притім полонили наші війска 22 російських офіцирів і 2.800 салдатів. Крім сього Москалі стратили 6 машинових крісів, богато возів і велику скількість ріжних воєнних матеріялів".

Місточко Чернелиця лежить над Дністром на північний захід від Городенки.

ВІЙСКА МАКЕНЗЕНА ЗБЛИЖАЮТЬ СЯ ДО ПАРЧЕВА І ВЛОДАВИ.

БЕРЛІН, 9. серпня. — Армія Макензена посуваєть ся дальше наперед на північ між Бугом і Вепром в напрямі Брестя литовського. Мале число і то лихих доріг спиняє скорий похід. Страти Москалів є великі.

Урядовий звіт доносить:

„Армія під командою Макензена переломила знова російську лінію: Острів-Ґанск-Угруск, та посуваєть ся стало дальше на північ. Страти Москалів з кождим днем більші".

Місцевости Парчів і Влодава є віддалені від Брестя литовського около 60 км.

АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА ФЕРДИНАНДА РОЗБИЛА НА ДВОЄ РОСІЙСЬКІ ВІЙСКА. — ДАЛЬШИХ 2.000 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 10. серпня. — Головна німецька кватира подає отсї вісти про дальші успіхи в полудневій Польщі:

„Війска арх. Йосифа Фердинанда, розбивши Москалів на північ від Любартова, розділила російські війска на дві части. Одна часть Москалів утікла через ріку Вепр коло Лєсновіц, друга часть переправила ся через ріку на північ від Баранова. Австрійські війска зовсім очистили полудневий берег ріки Вепра з Москалів і переслідують їх дальше. Число полонених Москалів зросло о дальших 2.000 салдатів.

„Австрійські війска заняли вчера Козк, положений на північнім березі ріки Вепра".

Місцевість Козк лежить у віддаленю 30 кільометрів на полудне від Лукова.

АРМІЯ ВОЙРША ЗБЛИЖАЄТЬ СЯ ДО ЛУКОВА ВІД ЗАХОДУ.

ВІДЕНЬ, 10. серпня. — Війска Войрша між Івангородом а Варшавою посувають ся скоро на схід. Праве крило сеї армії стоїть вже в злуці з армією арх. Йосифа Фердинанда, яка машерує з полудня. Війска Войрша є віддалені всего около 30 кільометрів на захід від Лукова.

Урядовє донесенє звучить:

„Війска ґен. Войрша перейшли коло Ґарволїна головний шлях, якии веде з Варшави на полудне до Люблина і посувають ся скоро дальше на схід в напрямі Лукова.

„На полудневий схід від Желехова прийшло до злуки армії Вайрша з лівим крилом армії арх. Йосифа Фердинанда".

Желехів є віддалений 30 кільометрів від Лукова, якого занятє є тепер головним предметом воєнних операцій полудневої і західної армії. Занятє Лукова має велике воєнне значінє з того приводу, що тут перетинаєть ся кілька головних шляхів зелїзничих.

НІМЦІ ЗАНЯЛИ ПРАГУ І ПЕРЕСЛІДУЮТЬ ДАЛЬШЕ УТІКАЮЧИХ МОСКАЛІВ. — 5.000 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 9. серпня. — Німецькі війска, переправивши ся на другий берег Висли, заняли по короткій боротьбі Прагу, передмістє Варшави на східнім березі Висли. Москалі утікають на схід в напрямі Сєдльца. Число полонених Москалів виносить кілька тисячів.

Урядове оголошенє звучить:

„Наші війска здобули Прагу і посувають ся дальше у східнім напрямі.

„У Варшаві полонено около 5.000 Москалів".

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ВЖЕ НА ЛІНІЇ НОВО-МІНСК—СТАНИСЛАВІВ.

БЕРЛІН, 10. серпня. — Німецькі війска ідуть тепер скоро наперед. Москалі утікають, не пробуючи ставити дальшого опору.

Урядове донесенє звучить:

„Німецькі війска, які заняли були Варшаву, находять ся вже на лінії Станиславів—Ново-Мінск. Страти Москалів ростуть з кождим днем".

Ново-Мінск і Станиславів є віддалені около 40 кільометрів на схід від Варшави. Їх віддаленє від Сєдльца виносить около 50 кільометрів.

НОВО-ҐЕОРҐІЄВСК ЗОВСІМ ВІДТЯТИЙ. — КІЛЬКА ФОРТІВ НАХОДИТЬ СЯ ВЖЕ В РУКАХ НІМЦІВ.

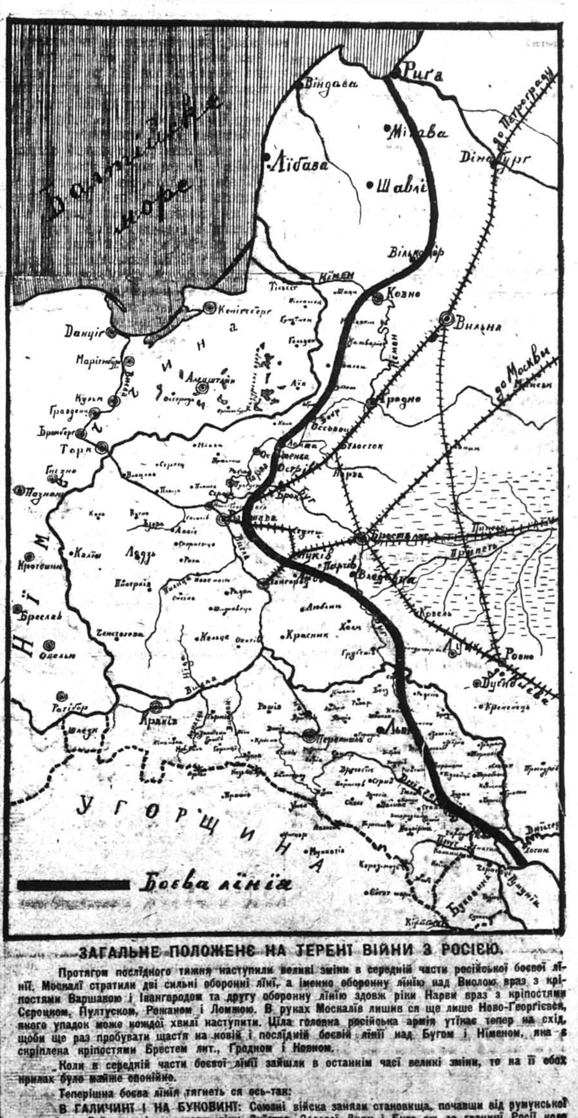
БЕРЛІН, 10. серпня. — Німецькі війска, які перейшли від північи Буг а від полудня Вислу, відтяли зовсім Ново-Ґеорґієвск від головної російської армії. Кілька фортів вже упало. Скорий упадок кріпости є вже неминучий.

Німецький ґенеральний штаб доносить:

„Російська кріпость Ново-Ґеорґієвск є окружена зі всіх сторін. Північні форти находять ся вже в посіданю наших війск".

Після вістий з Петроґраду залога Ново-Ґеорґієвска числить 40.000 до 60.000 людий.

(Продовжене на стор. 2-ій).

ЗАГАЛЬНЕ ПОЛОЖЕНЄ НА ТЕРЕНІ ВІЙНИ З РОСІЄЮ.

Протягом послідного тижня наступили великі зміни в середній части російської боєвої лінії. Москалі стратили дві сильні оборонні лінії, а іменно оборонну лінію над Вислою враз з кріпостями Варшавою і Івангородом та другу оборонну лінію здовж ріки Нарви враз з кріпостями Сєроцком, Пултуском, Рожаном і Ломжою. В руках Москалів лишив ся ще лише Ново-Ґеорґієвск, якого упадок може кождої хвилі наступити. Ціла головна російська армія утікає тепер на схід, щоби ще раз пробувати щастя на новій і послідній боєвій лінії над Бугом і Німеном, яка є скріплена кріпостями Брестем лит., Ґродном і Ковном.

Коли в середній части боєвої лінії зайшли в останнім часї великі зміни, то на її обох крилах було майже спокійно.

Теперішна боєва лінія тягнеть ся ось-так:

В ГАЛИЧИНІ І НА БУКОВИНІ: Союзні війска заняли становища, почавши від румунської границї до Дністра, відтак здовж ріки Дністра, Золотої Липи і Буга аж до границї Росії коло Сокаля.

НА РОСІЙСЬКІЙ УКРАЇНІ І В ПОЛЬЩІ: Від російської границї іде боєва лінія через Володимир вол., відтак дальше правим берегом Буга майже аж до Влодави. Тут лінія звертаєть ся на захід і іде на полудне від Парчева і Лукова до Желехова.

Від Желехова тягнеть ся боєва лінія на північ через Ново-Мінск і Станиславів до міста Брок (над Бугом); відси в напрямі на північний схід від Оссівця (над Бобром).

НА ЛИТВІ І В ПРИБАЛТІЙСЬКІМ КРАЮ: Від Оссівця лінія звертаєть ся зовсім на північ і іде попри кріпость Ковно, відтак на схід від Шавлїв і Мітави аж до побережа Балтійського моря на захід від Риґи.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

(Продовжене зі стор. 1-ої).

ЛОМЖА ЗДОБУТА. — 10.123 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛЇВ.

БЕРЛЇН, 10. серпня. — По здобутю форту ч. 4 німецькі війска заняли також місто Ломжу.

Головна німецька кватира подає отсї вісти:

„Війска під командою ґен. Фальке переломили вчера пополудни укріплену лінію в Ломжі і взяли приступом форт ч. 4. Нинї досьвіта цїле місто опинило ся в наших руках.

„На полудне від Ломжі наші війска перейшли вже шлях, який веде з Ломжі через Острів до Броку (над Бугом).

„Від 7. серпня полонили ми в битвах, які відбували ся в тій околиці, 23 російських офіцирів і 10.100 салдатів".

Ломжа, се послїдна російська кріпость над рікою Нарвою, яка опинила ся в руках Нїмцїв.

НІМЦЇ ЩОРАЗ БЛИЗШЕ КОВНА. — 530 ПОЛОНЕНИХ, 4 ГАРМАТИ І 8 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

БЕРЛЇН, 10. липня. — Нїмецькі війска підступають чимраз близше під форти Ковна. Від півночи і від заходу тяжкі нїмецькі гармати розпочали вже острілювати кріпость.

Звіт головного нїмецького штабу звучить:

„Острілюванє фортів Ковна відбуває ся дальше.

„В часї приступу взяли ми в полон 530 Москалїв, між тими трох офіцирів, та здобули 4 гармати і 8 машинових крісів".

—o—

КОРИТОВСЬКИЙ УСУНЕНИЙ, А НА ЙОГО МІСЦЕ НАМІСНИКОМ ГАЛИЧИНИ ІМЕНОВАНИЙ ҐЕНЕРАЛ КОЛЯРД.

КОПЕНГАҐЕН (Данія), 27. липня. — **Цїсар Франц Йосиф усунув з уряду намісника Галичини др. Витовта Коритовського, а на його місце іменував намісником ґенерала Германа фон Колярда.**

Повисшу відомість одержала польська часопись „Дзєннік Звйонзковий" в Шікаґо, Ілл., від свого кореспондента І. Ковальчика з Копенгаґен.

—o—

НА МОРИ:

ТУРКИ СТРАТИЛИ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ „КАЇР-ЕД-ДІН БАРБАРОССА".

ЦАРГОРОД, 9. серпня. — **Турецьке мінїстерство оголосило нинї втрату воєнного корабля „Каір-ед-дін Барбаросса". Майже цїлу залогу вдало ся вирятувати.**

Висше згаданий корабель був побудований в р. 1891 в Нїмеччинї і належав зразу до нїмецької фльоти. В р. 1910 відкупила його Туреччина. Корабель числив около 10.000 тон.

НІМЦЇ ЗАТОПИЛИ АНҐЛЇЙСЬКИЙ КРУЖЛЯК „ІНДІЯ".

БЕРЛЇН, 10. серпня. — **Нїмецька підводна лодка затопила анґлїйський помічний кружляк „Індія" недалеко побережа Швеції. Корабель числив 7.900 тон. Лише 80 особам зі залоги удало ся вирятувати завдяки шведському кораблеви.**

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ СОЙМ.

II. Місце, час і спосіб скликаня.

Коли Сойм потрібний нам на се, щоби заінтересувати чужинців нашою справою, то з природи річи випадає вибрати таку місцевість, де концентруєть ся полїтична думка. Таким містом в Америцї є Вашінґтон, як столиця Злучених Держав і Ню Йорк, як найбільше місто в Америцї. Вашінґтон о стільки для нас недогідний, що там нема нашої орґанїзації, не було би отже кому заняти ся технїчними приготованями, а також за великі були би кошти, бо в околици анї у самім містї нема наших людий. Тому лишаєть ся для нас Ню Йорк, метрополія Злучених Держав, осїдок найвпливовійшої преси, полїтичний осередок майже всїх неамериканських народів і осередок нашої еміґрації, бо тут наша найбільша кольонїя. Впрочім богато инших моментів промовляє за скликанєм Українського Сойму до Ню Йорку, але годї їх всїх наводити. Сама фірма „Ню Йорк" вже за себе говорить.

Щодо часу скликаня Сойму, то з початком війни була загальна думка, щоби його скликати сейчас на початку мирових переговорів, отже безпосередно по скінченю війни. Тимчасом війна тягнеть ся в безконечність, а пекучих народних справ нагромаджуєть ся щораз більше. Ізза того виринає потреба в як найкоротшім часї скликати Сойм, щоби зазначити наше засадниче становище, а опісля вибрана Соймом народна репрезентація мала би держати палець на живчику народного житя і народних інтересів. Коли би показала ся потреба скликаня ще одної манїфестації, чи з'їзду підчас мирових переговорів, то тим вже заняла би ся згадана народна репрезентація. На кождий випадок скликанє Сойму є пекучою справою, але не є наглою і тому треба би вибрати такий час, щоби все як слїд, навіть в дрібничках мож приготовити.

Та найтяжша річ є спосіб скликаня Сойму. Певно кождий зрозуміє, чому. Треба признати, що українська суспільність в Америцї не є виробленою, нема ще скристалїзованих партій, мимо ріжницї в поглядах деяких ґруп людий. А прецїнь на Соймі повинні бути репрезентовані по можности всї відтїнки українського громадянства, щоби постанови Сойму могли бути для всїх обовязуючими. Розуміеть ся, що годї всїх притягнути на Сойм, але всїм треба дати можність взяти участь в нарадах; хто не явить ся зі своєї вини, не буде мав права опісля виступати проти постанов. Впрочім годї нам приймати польське „лїберум вето" (не дозволю!), яке довело Польщу до згуби.

Виринає знова питанє, хто мав би скликати Сойм. Розуміеть ся, що тут знова виринуть трудности ізза амбіції поодиноких орґанїзацій, які ведуть конкуренційну борбу. У виробленій суспільности справа йде легко: найсильнїйша партія запрошує репрезентантів инших партій на нараду, вибираєть ся окремий комітет для сеї справи і опісля появляють ся в орґанах партій згідні поклики. Між американськими Українцями се тяжше до переведеня, як вже вказує сам досьвід утвореня Тимчасового Комітету на початку війни. Тут треба би йти иншою дорогою. Хтось повинен скликати підготовляючі збори, в цїли вибраня соймового комітету і на тих зборах виступити з конкретним предложенєм, який мав би бути склад сього комітету. Розуміеть ся, що вже в самім комітетї повинні бути представники що найменьше головних напрямків української суспільности в Америцї. Але тут треба щирости. Коли одна „партія" схоче другу перехитрити, то се відібєть ся опісля. Між дїти одного народу і в роботї для спільного добра не повинні себе взаїмно обманювати.

Та найважнїйша річ в такім підготованю є становище преси. Коли соймовий комітет не буде мати всїх українських часописий за собою, а зглядно, коли якийсь орґан зачне сейчас виступати напасливо не лише на саму роботу, але навіть на особи, то тяжко буде провадити дїло. Нераз є і добра воля у людий, а знайдуть ся амбітні одиницї, котрі задля того лише, що не вони провадять справу, розбивають найкрасші початки. Що з сього виходить необчислима шкода, се само собою розуміеть ся. І тому часописи рішучо не повинні містити напастий і неумотивованих статий, хоч би вони походили і від найбільших прихильників даної часописи. Критика всюди потрібна, але критика повинна мати на цїли загальне добро. Впрочім кромі преси є ще й инші дороги, коли хто хоче дати здорову і добру раду.

На закінченє мушу повторити ще раз твердженє, що скликанє Сойму залежати-ме у великій мірі від морального попертя українських часописий.

Др. С. Демидчук.

КАРИГІДНА КРИТИКА.

В 178. числї філядельфійської „Америки" (з дня 7. серпня 1915) знаходимо довгеньку передовицю п. з. „Камо грядем?" У тій статї говорить ся між иншим про те, що австро-угорський мінїстер заграничних справ, барон Буріян обіцяв польському національному комітетови заслужену заплату за великі жертви майна і крови польського народу. „Америка" рада би знати, чи Австрія в відповідній формі віддячить ся нам, „Тирольцям Сходу" за давнїйшу і теперішну льояльність. „Фактом неоспоримим є се, — мовить „Америка" — що ми до тепер навіть найменшого натяку від австрійського правительства не маємо про нашу будучу судьбу в Австрії по скінченій війнї".

„Америка" дивуєть ся, чому воно так стало ся і знаходить відповідь на своє питанє в ось-таких міркованях:

А може воно так є: коли Українцї про нїчо не упоминають ся, то австрійське правительство не тільки, що їм нїчо не дає але і нїчо не обіцює. А се дуже може бути. Тодї вина і тяжка відвічальність перед історією і народом спадає на сих людий, що або самі взяли в свої руки провід або нарід віддав їм сам керму у їх руки. Коли польський національний комітет міг вручити правительству меморандум і дістати на нього відповідь, то чи також українська парлямертарна репрезентація не знала як отвирають ся двері до офісу барона Буряна? Чи може ті двері зачинені перед ними? Та чи воно так є, вони повинніб сего спробувати хотяйби тільки з самої цїкавости. А може вони до тепер ще самі того не знають, чого вони властиво хочуть і чого мають жадати? А може вони все, що роблять, то так собі, по »рутенськи«: що єще час і що австрійський уряд вже сам буде почувати ся до вдячности? А може не мають відваги жадати чогось від правительства а виднїйші одиницї вже подїлили поміж себе всї уряди в будучій Українї? Або може нема між ними одного виробленого погляду на справу і може тратять всю енерґію на міжпартійні і особисті спори? Може і їх теперішна полїтика сталась продажною і фамілїйною, кумівською, як се було в випадку першорядної ваги перед війною? А може програма одної частини нашої репрезентації не находить апробати другої частини? Може деякі людцї змонополїзували патріотичну роботу? Може одиницї роблять полїтику на власну руку без загальної контролї і то для власного інтересу? Може дехто надто лиже руки Полякам? Щоб не було тепер так само, як з компромісом що до виборчої реформи до галицького Сойму.

Чому »Боєва управа« злегковажила і загирила автономію Січових Стрільцїв і чому згодила ся на чужого коменданта для них, хоч були свої відвповідні на се люди?

А може вони, то значить наша репрезентація така короткозора, що за миску сочевицї, підмогу матеріяльну на пресу і запомогу для народа — відступає від прінціпів національної самостійности або автономії?

А може дають ся водити за ніс ґрафови Штірков? Він се умів! Чи нема знова яких компромісів з Колом Польським і його теперішним пресом, Білїньским?

А може частина репрезентації змонополїзувала пресу і при її помочи ще і нарід деморалїзує? А може провідники-лїдери надто уступчиві зглядом ряду і тому не мають попертя у других? Може є борба в самім нутрі репрезентації а правительство хотяйби навіть і хотїло, то не знає з котрою стороною конферувати, або попросту користає з того і обі фракції за ніс водить?

Єслиб — храни Боже — так мало бути, то нехай ті, що стоять тепер при кермі, памятають, що страшна клятва народу спаде на їх голови і їх память осудить історія і Бог. Честь і будучність народа, то нїчий приватний талан, яким можна самовільно орудувати або його закопати в землю.

Дай Боже, щоб воно так не було, щоб сї повисші слова були тільки здогади і зле зрозумілі натяки.

Однак: Caveant Consules!

Так не пише нїколи шануюча себе ґазета. Так пишуть лише кацапські ґазети, так писав львівський „Руский Селянин", видаваний за гроші ославленого польського комітету для виборчих розбоїв. Але так не повинен писати орґан епископа, орґан християнського „Провидїня" і орґан „Американської Руської Ради", коли він не хоче зачисляти себе до катеґорії згаданих часописий.

Всї висше наведені здогади „Америки" кривдять у високій мірі нашу полїтичну репрезентацію у Віднї, кидають важке підозрінє на людий, які нашому народови **нїколи нїчим не спроневірили ся,** яких випробувану характерність цїнили доси навіть найтяжші вороги Українців.

Що значать на приклад такі слова „Америки": Може і їх теперішна полїтика сталась продажною і фамілїйною, кумівською, як се було в випадку першорядної ваги перед війною? Може деякі людцї (sic!) змонополїзували патріотичну роботу? Може одиницї роблять полїтику на власну руку без загальної контролї і то для власного інтересу? Може дехто надто лиже руки Полякам? Щоб не було тепер так само, як з компромісом що до виборчої реформи до галицького Сойму.

Поученя і остороги „Америки" на адресу Загальної Української Ради у Віднї є написані точнісінько так, як пише прим. кацапська „Правда", котра каже, що жертви складані американськими Українцями на вдови і сироти в старім краю, опинять ся в кишенях „мазепинскихъ пасичеревовъ". „Америка" є сьвітло поінформована про ріжні старокраєві справи, коли приміром каже, що польські леґіони Пілсудського, які борють ся по сторонї Австрії, стоять під командою Николая Николаєвича.

На всї питаня „Америки" ми могли би відповісти дуже основно знаними загально фактами з дотеперішної дїяльности Загальної Української Ради, але чи се поможе гордій і зарозумілій „Америцї"? Ся ґазетка „за миску сочевицї" вирікаєть ся навіть українського імени, не робить зовсім нїчого для української справи, а щойно тепер зачинає свою „роботу" і то відразу найпростїйшою в сьвітї кириною. Хто дав „Америцї" моральне право подавати в сумнїв і підозрінє дїяльність нашої найвисшої полїтичної репрезентації у старім краю? Які докази має „Америка" на се, що „частина сеї репрезентації змонополїзувала пресу і при її помочи ще і нарід деморалїзує"? Де, в якій старокраєвій часописи, в котрій статї і в котрім місци знайшла „Америка" сю деморалїзацію? Які докази має „Америка" на те, що „Боєва Управа" злегковажила і загирила автономію Січових Стрільцїв?

„Америка" навіть сама не вірить у свої підозріня і висказує бажанє, щоб „її слова були тільки здогади і зле зрозумілі натяки". Пощо-ж отже пускати у сьвіт такі „здогади" і такі „зле зрозумілі натяки", таке плюгавство? Пощо засївати в серця людий зневіру до своєї найвисшої полїтичної репрезентації, вибраної свобідно народом і надїленої його повним довірєм? Коли та репрезентація справдї чимнебудь супроти свого народу провинила ся, то чому „Америка" не скаже сього виразно, не назве річи по имени? Чи стрілянє зза угла можна назвати геройством? Таких „стрільцїв" у теперішних часах вішають на першім лїпшім дереві і то без нїякої судової процедури, без нїякого пардону!

Щастє, що з „Америкою" нїхто нїколи не числить ся, нїхто не зважає на її високо патріотичну ревність. Ми певні, що навіть розумні читачі сього „християнського орґану" осудять небувалу доси у нас кириню — і се буде перша нагорода „Америки" за її „здогади" і „натяки" на адресу Загальної Української Ради у Віднї. Друга нагорода і ще дальші — прийдуть пізнїйше. Всьо в своїм часї і у відповіднім місци...

Caveant Consules!

ОСНОВАНЄ „НАРОДНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ", ІНФОРМАЦІЙНОГО БЮРА ДЛЯ НАШИХ ЗЕМЛЯКІВ В АМЕРИЦЇ.

Вже від довшого часу богато наших земляків зі Злучених Держав, з Канади і зі старого краю звертали ся часто до нас за ріжними вказівками і радами. Дотепер полагоджувала сї справи редакція і адмінїстрація часописи „Свободи".

Однак в послїдних часах з приводу війни в Европі стало напливати щораз більше листів з просьбами о удїленє ріжних інформацій. Тому, щоби прийти в поміч нашим землякам, ухвалено на останнім засїданю Української Народної Ради заложити інформаційне бюро під назвою „Народна Канцелярія".

При основаню отсего інформаційного бюра мали ми на думцї також і се, щоби охоронити наших земляків перед визиском ріжних мантїїв і несовісних аґентів, які, користаючи з воєнної метушнї, витуманюють від наших людий гроші, обіцюючи їм за се ріжні услуги і інформації, яких дати не є всилї.

„Народна Канцелярія" віднесла ся до всїх важнїйших комітетів, товариств та до всїх часописий в старім краю з просьбою о поміч в сїй для наших людий так важній працї.

До обсягу дїланя „Народної Канцелярії" будуть належати отсї справи:

1) Удїлювати вказівки і посередничити при висилцї листів, гроший і посилок для наших людий, які находять ся в старім краю, на вигнаню або в полонї.

2) Удїлювати інформації і вишукувати місце побуту кревних та знакомих в старім краю, Злучених Державах і Канадї.

3) Удїлювати поради в справах спадкових, процесових, військових і т. п.

Маємо надію, що наша суспільність радо прийме до відома основанє „Народної Канцелярії" і з повним довірєм буде до неї відносити ся.

„Всї листи належить посилати на адресу: Information Bureau, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Всякі оголошеня, загальні вказівки і поясненя будемо містити в часописи „Свобода", яка нинї розходить ся в 20.000 примірників по всїх місцевостях Злучених Держав і Канади.

Українська Народна Рада.

ПРОСЬБА О ПОМІЧ ДЛЯ ПОЛОНЕНИХ В РОСІЇ.

З австро-угорського Ґенерального Консуляту в Ню Йорку одержали ми до поміщеня отсе письмо:

„В отсю пору великої війни на цїлім сьвітї приходить ся многим людям зносити страшні терпіня і переживати чорні днї недолї. **Та найтяжша** недоля **стрінула ряди тих хоробрих** героїв, які **попали ся в російську неволю.** Богато **тисячів заслано в глибоку холодну** Сибір. Як великі муки прийшло ся їм перебути вже в часї транспортованя, се зможе собі лише сей уявити, хто пізнав Сибір в отсю пору.

„Запомогова акція, яка на великі розміри ведеть ся в старім краю, не може обняти тих нещасливих засланців на Сибіри. Тому є се обовязком Нїмців, Австрійців і Угорцан зробити все, що лише лежить в їх силї, щоби бодай найконечнїйшу поміч дати нашим нещасливим братям. Кождий повинен після своїх сил помогти!

„І чи ми можемо жити тут безжурно, **коли знаємо, що по тамтій** стороні **Тихого океану, далеко від вітчини,** в **холодній Сибіри, тисячі наших** братів **терплять найстрашнїйші муки і** нужду? **Голодні, обдерті і босі коротають** страшні **хвилї неволї...**

„Комітет запомогової акції для **полонених в Росії упросив собі поміч** російського **посольства в Пенінї** (в Хинах), **котре радо згодило ся в** отсій **справі помагати. Отсей комітет** стоїть **під протекторатом американського** посольства **в Петроґрадї і американського консуляту на Сибіри, під котрих** опікою **стоять під теперішну пору всї Нїмцї, Австрійцї і Угорщани в Росії.** Управа згаданого комітету запевнила собі також поміч довірених визначнїйших осіб, котрі є горожанами невтральних держав і котрі яко такі можуть особисто удержувати зносини з полоненими. Вони будуть обїздити табори, в яких находять ся полонені, та будуть старати ся о се, щоби посилки для полонених доходили певно і скоро на місце призначеня.

„Передівсїм конечною є поміч грошева. Крім сього на підставі присланих достовірних звітів показуєть ся також велике запотребованє верхної одежі, теплої спідної одежі, біля, шапок, рукавиць, а передівсїм чобіт. Щоби сему як найскорше зарадити, комітет старасть ся передівсїм о одїж, о скільки на се позволяють зібрані фонди. Дотепер зложено на отсю цїль около 10.000 долярів. Після поверховного обчисленя треба найменьше двайцять разів більше, щоби подати бодай найконечнїйшу поміч. Нужда є велика і скоро треба їй зарадити!

„Грошеві жертви просить ся ласкаво посилати на адресу ц. і к. Ґенерального Консуляту в Ню Йорку; инші посилки просить ся відсилати впрост на адресу ц. і к. Консуляту в Сан Франціско, Калїфорнія, причім треба при посильцї зазначити: „Запомогова акція для нїмецьких, австрійських і угорських полонених в Сибіри".

„На кождий даток одержать жертводавцї поквітованє. Від часу до часу комітет оголосить звіт з переведеної акції запомогової.

„Крім грошевих жертв було би також дуже пожадане посилати: вовняне одїнє, коци, вовняні рукавицї, і т. п. Отсї річи, як про се вже повисше була згадка, просить ся посилати впрост до ц. і к. Консуляту в Сан Франціско, Калїфорнія, щоби заощадити час і непотрібні видатки. До тутешного консуляту належить посилати лише грошеві жертви, які будуть разом віділані на руки висше згаданого Комітету.

„Ц. і к. Ґенеральний Консулят в Ню Йорку".

ПРИМІТКА: При посилцї гроший і посилок для воєнних бранців за посередництвом почти Злучених Держав прислугують посилаючим ріжні полекші щодо коштів пересилки.

Точні інформації про висилку гроший і посилок для воєнних бранців подамо в слїдуючім числї нашої часописи.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА! СКЛИКУЙТЕ ВІЧА В СПРАВІ ВОЄННОЇ ЗАВЕРУХИ! ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ!

ВІСТИ ЗІ ЛЬВОВА.

Редакція віденської „Свободи" одержала львівське „Нове Слово" від числа 1. до ч. 11. включно (від 23. червня до 4. липня с. р.), з якого подаєм цікавійші вісти, які отсе передруковуємо:

Від Митрополичого Ординаріяту.

Гр. кат. Митрополичий Ординаріят оголосив таке оповіщенє: Подасть ся до відома вірних, що згідно з зарядженєм відправить ся у всіх церквах Архидієцезії торжественне благодарственне богослуженє з нагоди побіди австрійської армії і німецького союзника над російською армією, а тим самим з нагоди освободженя нашого краю від ворога — в неділю дня 27. червня с. р. В архикатедральній церкві св. Юра у Львові відправить ся Соборна Служба Божа в найблизшу неділю 27. червня о год. 9½, на котре запрошуєть ся всіх вірних. Рівнож подасть ся до відома, що вже заряджено відправленє Поминального Богослуженя за душу б. п. Архикнязя Франца Фердинанда і Його Найдостойнійшої Подруги б. п. Княгині Софії в річницю замордованя їх в Сараєві — на день 28. червня 1915 р. у всїх церквах Архидієцезії. При Богослуженю подасть ся інтенція за б. н. Цїсаря Фердинанда. Соборна Служба Божа в Церкві св. Юра відправить ся дня 28. червня 1915. о годинї пів до девятої рано при участи всего архикатедрального духовенства. У второк дня 29. червня 1915 р. о годинї пів до девятої рано відправить ся в Церкві Преображеня Господнього (Народного Дому) архиєрейське богослуженє при участи всего львівського духовенства на інтенцію Його Величества цїсаря Франц Йосифа I. і Його Високодостойного Дому з подякою Всемогучому Богу за увільненє сеї Церкви від насильного опанованя її схизматиками і упрошеня Божої ласки для сеї Сьвятинї дарованої Українцям, греко-католикам Львова, великодушно нашим Найдорозшим Монархом і здвигненої лептами українського народу. Для вияснення правди і дїйсного стану, чого не можна було зробити за панованя ворожого російського правительства, Митрополичий Ординаріят заявляє, що мимо грозьб, насильств і підступу не відступлено Архикатедральної Церкви св. Юра за весь час анї разу російським православним духовним на нїяке богослуженє анї соток других церков. За те грецько-католицьке духовенство всїх трех дієцезій понесло тяжкі жертви, томлячи ся в тюрмах разом з родинами, і перетерпіло утрату своїх парохій, неправно їм забраних і утрату всего свого майна. Церков Преображеня Господнього (Народного Дому) забрано на приказ російського головнокомандуючого, як також насильно на приказ російських властий відбули ся кілька разів богослуженя в церкві Успенія Пресв. Богородицї. Докази на всї ті обставини є в руках Ординаріяту, а Митрополичий Ординаріят не занедбав нїколи нагоди, щоб проти сього насильства протестувати, хотяй не було в його силї спинити се насильство.

Архиепископ Евлогій — рабівник.

Ревний ворог українства, автор ординарних брошур проти унїї, архиепископ Евлогій при своїм виїздї зі Львова обікрав мешканє д-ра Шарського на Ясній улицї, забираючи всї його річи і меблї зі собою до матушки Росії. Так робить не перший-ліпший салдат, — але „князь російської церкви".

Промова Українки до архикнязя.

Щодо побуту архикнязя Фридриха у Львові подає „Нове Слово" ч. 3 з 25. червня с. р. промову панни Наталки Пулюївної, яка іменем львівського українського жіноцтва витала (по нїмецьки) начального вожда австрійської армії. Промова в перекладї звучить: Ваша Цїсарсько Королївська Високосте! Я не всилї сказати того — що хочу сказати — бо наші серця занадто схвильовані, надто щасливі! Я знаю лише, що так як моє серце чує, — чують серця всїх Українок, в яких імени я витаю Його Цїсарсько Королївську Високість, все наше славою вінчане військо і наших Союзників Освободителїв з тяжкої російської неволї. Наших Батьків, Братів, Синів і Мужів держав наш страшний ворог тут по вязницях, — а богацько їх пігнав він у Сибір. Та всетаки удалось нам много їх скрити. Тепер вони всї з радостю стануть в ряди, щоби боротись за нашу Вітчину і за нашу сьвяту Україну. А ми жінки Українки віддаємо їх радо, за нашу сьвяту справу як наше найдорозше. Більше вже не всилї ми зробити". Відтак вручила вона архикнязеви китицю цьвітів з синьо жовтими лентами, а архикнязь, що видко дуже зацікавив ся промовою, зворушений сердечно подякував їй, а китицю аж по довшім часї передав свому адютантови.

Народна Торговля.

Отся інституція, найстарша з наших економічних стоваришень, помимо дошкульних матеріяльних страт в часї страшної війни, бо на пр. її склади в Рогатинї, Мостисках і Сяноцї цїлковито знищено, мимо того, що поважне число начальників складів і помічників покликано до військової служби, „Народна Торговля" удержала ся на своїй поважній позиції і вела без перерви своє торговельне дїло. Крім заосмотреня своїх складів в товари, головна каса „Народної Торговлї" виплачувала без огляду на мораторію вкладникам без ограничення їх вкладки в короновій валютї, чим в великій мірі причинила ся до улекшеня гіркої долї неодній родинї. Виплата вкладок виносила суму К 130.000, — як висше сказано, виключно у валютї короновій. Колиб у нас було більше таких інституцій, якою є наша „Народна Торговля", можна би було в нинїшних невідрадних обставинах з великою підмогою служити нашому народови.

На Сибір.

Редактора „Нового Слова" п. Миколу Курцебу арештували московські жандарми ще дня 17. лютого с. р. У львівській тюрмі тяжко, по варварськи знущали ся над ним, піддаючи його навіть побоям за те, що не захотів виявити назвиск оставших у Львові Українцїв. Дня 28. мая с. р. вивезено його разом з д-ром Володимиром Охримовичем, о. д-ром Мироном Горникевичем, д-ром Миколою Шухевичем, о. д-ром Осипом Боцяном і п. Недїлкою на Сибір — в єнїсейську ґубернїю.

Відпоручники Українських Січових Стрільцїв у Львові.

До Львова прибули відпоручники Українських Січових Стрільцїв. Сотник Осип Семенюк, підхорунжий Роман Леонтович і вістуни: Микола Балицький і Юліян Оборський. В стрілецьких справах приймають вони щодня рано від 9—12 і сполудня від 4—6 в льокали „Сільського Господаря" при ул. Зїморовича 20.

Штучка львівських москвофілів.

Під таким заголовком помістив жидівський „Таґблят" з дня 23. червня с. р. отсю повинку: „Як довідуємо ся, послїдний указ російського ґубернатора про висиланє мущин у віцї від 18 до 50 року житя був штучкою москвофілів. Не було в нїм анї згадки про якесь загроженє карою; був се указ — но указ, мовляв: „робі собі, што хочеш". Се противне російській практицї, яка за кожду дрібницю розділювала щедро нагайки, тюрму і грошеві кари. Пояснюють се так, що се справка москвофілів з рядів Ґрабського, Васілєвського і їх компанії. Будучи політично скомпромітованими, побоювали ся вони, що коли самі виїдуть до Росії, не будуть вже нїколи могли вернути ся до Австрії. А вжеж, що і Ґрабському жаль було його професорської платнї, а Васілєвському палати „Слова Польського"; тож порадили ся і вистарали ся о згаданий указ. Буде називати ся се, що вони мусїли виїхати. Хотїли мати претекст повернути до Австрії. І то по тім, як ганебно зрадили Австрію і викупали ся в нашій крови". Редакція „Таґблятту" кінчить повинку своїю зазивом до згаданих висше панів, щоби остали в істинно-русскій імперії і не пробували вже нїколи ущасливлювати Галичину своїм поворотом.

Депутація Українцїв міста Львова у намісника Коритовського.

Коли явив ся в освобожденім Львові представник цивільних властий намісник д-р Коритовський, удалась делєгація комітету Українцїв міста Львова, зложена з нотаря Онишкевича, шкільного радника Сидора Громницького, надрадника Юліяна Січинського, консисторського радника о. Юл. Дзеровича та горожанина м. Львова п. Софрона Ференцевича, щоби йому представити теперішні потреби українського населеня міста Львова. Намісник приняв депутацію дуже вічливо в готели Жоржа, де тодї хвилево замешкав, бо російські шуляки так основно очистили мешканє намісника, що навіть позабирали паркети з підлоги. В імени депутації промовив п. Онишкевич. В своїй промові порушив бесїдник між иншим справу усуненя українських вивісок і здираня українських оголошень та просив о поміч для шпиталя „Українських Самаританок", українських захоронок і голодового комітету. Намісник виявив депутацію про свою зичливість для українського народу, якої докази дав при ухваленю виборчої реформи до сойму і заходах Українцїв о університет з осїдком у Львові та прирік і на далї з цїлою безсторонностю і великою зичливостю підходити ся справами українського населеня міста Львова, а взаміну просив і Українцїв о щирість і підмогу в його заходах і працї. Наконець зложив намісник на потреби шпиталя „Українських Самаританок" та на українські захоронки у Львові суму 2.000 корон.

Посол Брайтер в Полтаві.

В кілька місяцїв по вивезеню посла Брайтера до Росії позволили йому російські власти жити у Києві. Кацапська газета „Прикарпатская Русь" писала тодї, що дозвіл сей вихлопотали Дудикевич і Савенко; мабуть Дудикевич, побоюючись, що Брайтер за много знає про його „сделки" (декотрі з них много коштували Росію), хотїв йому в сей спосіб віддобрити ся. Опісля мав Брайтер перенести ся до Полтави, де живе в домі тамошнього жидівського рабіна яко його гість.

Безталанний Щирець (коло Львова).

Після першого походу Москалїв на захід, Щирець остав весь в руїнах. Остало ледви кілька домів у містї та під горою. Тепер — як доносять — Москалї при відвороті уставили ся знова на горі і умістили машинові карабіни на церкві. Вислїд був той, що церков розвалено, а також 12 осіб впало жертвою. — Зруйновано також Комарно, Розливку, Кліцко, частину Фалькенштайна і фабрику на Бучалах.

На могилї бл. п. Адама Коцка.

В річницю смерти бл. п. А. Коцка (1. липня) в мурах нашого львівського унїверситету зібрала ся на його могилї львівська громада, щоби віддати честь і пошану борцеви за права українського народу. Між присутними була також делєгація Українських Січових Стрільцїв з п. сотником Семенюком. Панахиду відправив о. Яримович, співав хор „Бандуриста". Коротку принагідну промову виголосив п. Федь Федорців, почім відспівано національний гимн „Ще не вмерла Україна".

„Удрали в свой Суздаль".

„Вкінци прийде ще день відплати", — ті слова пісні пригадують ся нам, коли переглядаємо спис визначнійших москвофільських діячів, які ще донедавна в часї московської навали стали ненадійно великими людьми та верховодили всюди як сірі гуси. Тепер мусїли вони втїкати за військами білого царя та, як кажуть, найшли в Росії дуже неприхильне приняте тому, що тамошна суспільність, знеохочена вже до війни, бачить в них частинних виновників зловісної для Росії війни. Повтїкали споміж кацапів: Микола Третяк, член „Народного Совіта", авскультант Дейницький, який застеріг собі в листї до зверхних властий поворот до служби та Лужецький, співробітник „Прикарпатской Руси", а вкінци один із вшехпольських менерів радник д-р Соха, який, як кажуть, належав до штабу Ґрабського. Москвофільські адвокати майже в комплєтї перенесли ся до Росії. Крім амбасадора д-ра Дудикевича виїхав д-р Ґлушкевич, „градоначальнік Перемишля", д-р Сохоцький, давнїйше адвокат в Турцї, а в перших часах окупації секретар львівського „уєздника" ґр. Ламсдорфа, д-р Іван Добрянський, адвокат і доцент унїверситету, Дорожинський, а також всїм добре звісний вшехполяк д-р Сумпер-Солянський, оборонець Бендасюка, який в часї виплати зачетів для урядників висказав ся, „що се послїдний вже слїд Австрії". Показало ся, що у Львові скорше не стало пана мецената ніж Австрії. Майже всї ті господинове набили собі добре кишенї в часах окупації. Російська поліція арештувала богато найневиннійших людий, а потому пускала їх за гроші.

Утеча Куликівців.

З Куликова дістало львівське „Нове Слово" такий лист: Вже вдруге перейшла через наше місточко воєнна буря. Перед наближанєм наших побідних армій огорнула тутешнє населенє якась незвичайна дурійка. Загал тутешних міщан, як звичайно буває, в справах політичних доволї байдужий, дав ся збаламутити кільком москвофільським матадорам, які намовили міщан до переходу на православє, спровадили батюшку та висилали для біднїйшого населеня ріжні підмоги від Москалїв. З хвилею, коли стало певним, що Москалї не устоять ся в Куликові, розпустили москвофільські проводирі сплетнї, що „Германець", який ось наближаєть ся, все по дорозї палить та мордує, чим викликали такий переполох поміж населенєм, що всї мущини і жінки, а навіть ті, яких мужі тепер на війнї, попакували ся, та з дітьми і худобою та движимим майном повтїкали до Росії. Зі собою забрали також цїле уладженє церкви. Нинї представляє Куликів дивоглядний вид. З цвитучого донедавна та людного місточка лишило ся тільки кілька родин Жидів та Поляків. Можна іти улицею та не стрінеть ся нїякого чоловіка, хиба денеде споза угла вигляне який старець або жінка.

З Камінки Струмилової.

З Камінки Струмилової доносять до львівського „Нового Слова", що Москалї уступаючи, арештували і вивезли зі собою звісного українського діяча о. декана Михайла Цегельського з Камінки Струмилової, батька посла д-ра Льонгина Цегельського, і Івана Вертипороха, управителя школи в Сільци Беньковім та кількох камінецьких міщан.

Пробудженє українського житя у Львові.

Знаходимо в „Новім Слові" отсї нотатки: **Постійна комісія** в народних справах урядує щодня в льокали ринок ч. 10. **Народна Лїчниця** (веде д-р Овчарський) подає до відома, що з днем 2. липня с. р. почала свою діяльність. Робітниче товариство **Сила подає** до відома, що його члени можуть дальше користати з сего товариства. **Національний Музей** при ул. Мохнацького ч. 42 відчинений. Товариство ремісників **Зоря** повідомляє своїх членів, що розпочало свою діяльність. **Український шпиталь** для ранених жовнїрів містить ся в духовнім семинари. Академічний хор **Бандурист** (управа Ярослав Сїмянович і Остап Вахнянин) урядив у Львові дня 7. липня с. р. **український концерт** при співучасти п. Олени Парахоняківної і п. Михайла Маслюха. Супроводили пп. Дарія Старосольська і Ольга Ґуґлевичівна. Хорами управляв п. Володимир Недїлка. Концерт відбув ся в сали Народного Дому. **Гіпотечний Банк Земельний** урядує в своїм льокали при ул. Підвале ч. 7. **Книгарня Наукового товариства ім. Шевченка** рівнож отворена, а таксамо склеп **Достави**.

Кацапи злодії.

Зі Львова втїк з Москалями Ліпецький (москвофіл), директор Краєвого Союза торговельних спілок, забираючи зі собою 18 тисяч корон гроший згаданого товариства.

З Яворова.

З Яворова вивезли Москалї директора української ґімназії Прийму і двох професорів (Лїськевича і Ставничого) та кільканайцять найповажнїйших міщан.

З ДІЯЛЬНОСТИ „УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЧОГО КОМІТЕТУ ПОМОЧИ ДЛЯ РАНЕНИХ" У ВІДНИ.

Головною задачею „Українського Жіночого Комітету" є дбати про ранених Українських Стрільцїв і жовнїрів, нести їм моральну та по можности матеріяльну поміч. Комітет не щадив працї, щоб як найсовісньйше сповнити свою задачу. І сотка членів, зорґанїзованих в комітетї, взяла на себе обовязок відвідувати віденські шпиталї, яких є тепер

ПРОБОВАНЄ СИЛИ.

АВСТРІЙСЬКИЙ ЦІСАР: Тьхі! Перемишль! — Тьхі! Львів! — Тьхі! Люблин! — Тьхі! Холм!
НІМЕЦЬКИЙ ЦІСАР: Чекай, я лїпше вдару! Я згори! — Гоп! Лібава!
АВСТРІЙСЬКИЙ ЦІСАР: Овва, я лїпше бив!
НІМЕЦЬКИЙ ЦІСАР: Ану, диви ся тепер! — Гоп! Варшава.
АВСТРІЙСЬКИЙ ЦІСАР: Но то то було добре! Тепер відпочиньмо трохи і зараз бємо дальше!

(З боку стояли: Англія, Франція і Сербія. Спочатку спокійно дивили ся, але як побачили, що обидва хлопи добре бють, почали плакати. Найгірше розплакала ся Франція (в середині). Втерла вона сльози в подолок і стала кричати: Дивіть, дивіть на тих завадіяків! Вони нїбито бють по голові Миколу Миколаєвича, а бідний цар виганяє як варгу. Він бідний більше терпить як сей на дені, бо не лише гонить ним, але бє його також в голову. Ой, йому бідному ще корону струтять і голову скрутять).

265; жовнірів Українців буває у віденських шпиталях звичайно до двох тисяч.

Члени комітету відвідували також від часу до часу шпиталі в Бадені, Ст. Пельтені, Корнайбурзі і инших підвіденських місцевостях. Наші ранені жовніри почувають ся найбільш нещасними; вони не лише не можуть надіяти ся, як їх товариші з инших країв, відвідин та листів від рідні, але турбують ся думками, що їх майно розграблене, а рідня тиняєть ся по згарищах та примирає з голоду. Тимбільше відчувають вони потребу розради і щирого слова. Членам Комітету часто доводить ся бути сьвідками, як ранені, почувши українську мову, зворушують ся до сліз і дякують за рідне слово.

Часто приходить ся обстоювати за національні права українських жовнірів, котрих помимо їх волї, а нераз против виразного застереженя, несьвідомі люди зачисляють до иншої народности.

Розмовами та часописями і книжками піддержуєть ся та скріпляєть ся національну свідомість в одних, розбуджуєть ся у других.

Що тижня роздаєть ся і розсилаєть ся по шпиталях по 700 примірників „Діла" і „Свободи", а від часу до часу „Вістник Союза визволеня України" і „Місіонар".

Дотепер роздано, визичено, або продано 3.500 малитвенників, 300 Кобзарів, 600 календарів „Просьвіти", 1.200 календарів вид. Штайнбренера, значне число брошурок „Союза для визв. України", 1.000 брошурок „За Україну" і инших. З того 251 посилок на фрахт, а 674 під опасками пішло до шпиталів в инших містах Австро-Угорщини і в поле.

Чималу втіху справили хорим українські концерти, яких заходом „Жіночого Комітету" при співучасти співацького Кружка „Січи" уладжено 7 по ріжних шпиталях Відня.

Концерти і ширенє українських часописий та брошур в німецькій мові освідомлюють шпитальний персонал і жовнірів инших націй в українській справі.

По своїм змогам давав Комітет і грошеві підмоги, а члени, відвідуючи шпиталї, купують нераз, з власних фондів папіроси, книжки, овочі і ин.

Значну скількість переношеної і нової одежи, біля і полотна роздано збігцям і людям по військових відділах робітничих. Предсїдателька п. Ціпановська їздила кілька разів до бараків в Гміндї, Ст. Міхаелї і до тих місцевостий, де були робітничі відділи, щоб приглянути ся, серед яких умов приходить ся жити там нашим людям.

Просьби хорих жовнірів ріжного змісту, як внесеня подана до міністерства за виплаченє гроший за коні і чинности військові, льокація гроший на проценти, перехованє вкладкових книжочок і листів до родин від жовнірів, що їдуть в бій, або від тяжко хорих — дали почин до основаня Інформаційного Субкомітету при „Укр. Жін. Комітеті помочи ранених".

Інформаційний Комітет, уконституувавши ся дня 1. мая с. р., взяв на себе на час побуту у Відни слідуючі обовязки:

1. Удержувати спис (реєстр) хорих жовнірів Українців, котрих назвища і місце походженя можна дізнати ся.

2. Принимане листів і вартісних річий від жовнірів, щоби на случай повороту до Галичини передати родині.

3. Даваня хорим жовнірам правних порад і всяких инших інформацій.

Дотепер вписано в реєстр 1.282 хорих жовнірів, полагоджено богато прошень і подань жовнірів віденських і 58 прошень з провінції, одержаних письменно.

Просьби Українських Стрільців полагоджував комітет точно і скоро, старав ся о перенесеня поодиноких Стрільців з угорських шпиталів до Відня, при кождій нагоді передавав в поле часописи і брошури, до шпиталю в Варпалянї вислав біле і бандажі, Стрільцям, котрі вертали ся зі шпиталів до кадри, давав грошеві підмоги.

Стрільців, що приїхали здавати іспит зрілости, заосмотрено в нове біле, рубашки, камаші.

Щоб дати їм змогу побачити ся та поговорити з нашими людьми, уладжено в стрілецькій касарни при Гольдшлягасе 14. мая спільний підвечірок, а на другий день прогульку до Пратеру.

На вістку про страти наших Стрільців на горі Маківці устроїв Жіночий Комітет поминальне богослуженє за всіх упавших в бою Стрільців, з на братську могилу на Маківці післав металевий вінець незабудьок з синьо-жовтою лентою.

Незначні матеріяльні засоби не позволили Комітетови дати Стрільцям поміч достойну їх заслуг і самопожертвованя, однак доказом того, що Комітет все щиро дбав про Укр. Січових Стрільців, може послужити перегляд доходів і розходів Комітету до 31-го мая 1915 р.

Прихід:

	корони
Збірка членів Комітету на листи	943.09
Збірка в церкві св. Варвари	220.86
Збірка до пушок	790.22
Підмога виплачена предсїд. д-ром Костем Левицьким	1.000.00
Збірка посла М. Василька	6.000.00
Українські Стрільці зложили	4.000.00
Жертви приватних осіб	3.758.52
Офіцири і жовніри з поля	867.34
Підмоги укр. запомогового комітету у Відни	1.185.00
Збірка на сходинах „Кружка Земляків"	839.86
З продажі частини молитвенників і календарів	97.46
З продажі кокардок	266.22
Жертви тов. св. Варвари, дохід з аматорської вистави	120.50
З продажі карток Стрільця Олени Степанівної	159.94
Підмога з фонду „Потреби України"	50.00
З коляди на Щедрий Вечір	110.00
Дотеперішний дохід „брутто" з українських відзнак	605.60
З членських відзнак	34.80
	21.109.41

Розхід:

	корони
Справленє потрібних зимових артикулів і полевого виеквіпуваня для поодиноких Стрільців	9.865.43
Закупно книжок для жовнірів і Стрільців	3.250.20
Підмоги в грошах хорим і неспособним до служби Укр. Січ. Стрільцям	1.073.15
Підмоги Укр. Січ. Стрільцям з нагоди іспиту зрілости	466.60
Підмоги хорим жовнірам	340.74
Підмоги особам потерпівшим через війну	841.16
Уладженє св. Миколая для Укр. Січ. Стрільців	40.00
Устроєнє св. Вечера для Укр. Січ. Стрільців у Відни	281.12
Різдвяні дарунки для Стрільців в поли	1.669.20
Тов. „Січ" на устроєнє вечери	100.00
Пращанє Стрільців відходячих в поле	492.53
Наклад карток Олени Степанівної	165.94
Біле для жовнірів в робітничих відділах і збігців в бараках	809.99
Наклад членських відзнак	206.80
Порторія, друки, сьвітло, курзори	500.49
Готівка в касі на червень	237.22
	21.109.22

При сїй нагоді Комітет складає щиру подяку всім Вп. Жертводавцям за їх щедрі дари, а дальші жертви просимо слати на адресу скарбника Комітету: P. B. Lycyniak, Wien I., Sonnenfelsgasse 5, III. St.

За Комітет: **Теодозія Демчишин**, за секретарку; **Ольга Ціпановська**, предсїдателька.

ЗАГАЛЬНА УКРАЇНСЬКА РАДА.

Надзвичайне засїданє Загальної Української Ради відбуло ся 1. липня с. р. з огляду на наглі справи, які мусїли бути безпроволочно полагоджені. До головної Ради „Сільського Господаря" звернув ся галицький Краєвий Виділ з запрошенєм, щоби через двох своїх делєгатів „Сільський Господар" взяв участь в працях **Краєвої Комісії для справ рільничих**, а крім того, щоби від Комітету для відбудови сіл і міст, істнуючого при „Сільськім Господарі", визначив трох делєгатів до **Краєвої Комісії для відбудови сіл і міст**, що має бути утворена при Краєвім Виділї. Головна Рада „Сільського Господаря" уважала за вказане зажадати від Загальної Української Ради опінії, чи „Сільський Господар" має скористати з запросин Краєвого Виділу, бо ся справа має політичне значінє. По переведеню основної дискусії, в котрій забирали голос пп. **д-р Е. Олесницький, д-р М. Лагодинський, д-р С. Голубович, д-р Кость Левицький д-р І. Макух і д-р С. Баран**, ухвалено на внесок **д-ра Голубовича, щоби „Сільський Господар" не користав ані з одного ані другого запрошеня і в нарадах Краєвих Комісій участи не брав** та, щоби на запросини відповів письменно з поданєм річевих аргументів.

Дальше обговорено справу **відшкодованя за знищеня, спричинені війною**, і порішено робити заходи, щоби для справ відшкодованя утворені були окремі комісії з відповідним узглядненєм українського населеня, щоби до оцінки шкід покликувано в кождім випадку місцевих сільських оцінників, щоби оцінені перевести в найкоротшім часі, бо сліди затирають ся. Упрошено Головну Раду „Сільського Господаря", щоби заняла ся переведенєм сеї справи.

В справі **Боєвої Управи** ухвалено внесок президії Загальної Української Ради, щоби для полагодженя кризи в Боєвій Управі вибрати окрему комісію з рамени Загальної Української Ради та поручити їй в найкоротшім часі прийти на Загальну Українську Раду з внесками про реорганізацію та уконституованє У. Б. У. до Комісії вибрано Ом. Поповича, Юл. Бачинського, Сид. Голубовича, Яр. Весоловського і Вол. Дорошенка.

В справі **домагань на поли шкільництва** предложив **д-р Колесса** нарис меморіялу, виробленого Культурною Радою. Рішено для остаточного усталеня домагань на сїм поли відступити нарис референту правно-політичної Комісії для зредагованя меморіялу. В дискусії над сею справою забирали голос **д-р Баран, Ом. Попович, д-р Вол. Бачинський, д-р Ол. Колесса і М. Ганкевич.** На дотичні засїданя правно-політичної секції рішено запросити президента культурної Ради п. Юліяна Романчука, д-ра Колессу і д-ра Барана.

В запиті до президії підніс **д-р Володимир Бачинський** розмову Донцова (Українця з Росії) з кореспондентами шведських і швайцарських ґазет, питаючи, чи правда, що Донцов має повновласть до виступу від імени Загальної Української Ради. На сей запит відповів віцепрезидент посол **Василько**, що п. Донцов такої повновласти не мав, але перед провіренєм, чи справді п. Донцов так висловлював ся, чи приписали ґазети (що Українці не хотять освободженя цілої України зпід Росії, а лише малої її частини), не може Рада займати становища. П. Донцов сими днями приїде до Відня, президія постарає ся справу вияснити і на слідуюче засїданє прийде з відповідю. Ред. **Весоловський** звернув ся з внеском до президії, щоби поробила політичні кроки в угорського правительства **в справі українського населеня північної Угорщини.**

На внесок професора **Боберського** рішено віднести ся до всіх наших ґазет, товариств, шкіл і т. п. інституцій, **щоби правильно уживали слова „український" а не „руський".** На внесок **д-ра В. Бачинського** рішено візвати правно-політичну секцію, щоби в тій справі виробила окремий меморіял до властий. На тім засїданє закінчено. — За секретаріят: **В. Козловський.**

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

Лист з Угринова (повіт Сокаль) писаний дня 24. червня 1915.

Найдорожший Мужу! По отриманю Твого листа, котрий я отримала дня 20. червня, зараз Тобі відписую, бо хто знає, чи то вже не послідний раз пишу до Тебе свої мізерні слова. Написалаб я до Тебе богато про теперішний рух, який тут коло нас, але не знаю, чи отримаєш. Ми вже на остатній дорозі: або смерть або житє. У нас велика зміна що години за тих пару днів. Насамперед пишу Тобі, що наші поля знищені, бо тисячі людий робили зелїзничу дорогу і то на алярм. Робили дорогу з Сокаля до Грубешова (в Росії). Люди ходять як дурні, не знають що робити. Одні копають ями, аби мали до чого сховати ся, а другі постають на дорозі і радять, що робити, бо говорять Москалї і москвофіли, що як прийде Німець то всіх поріже; не попадить нікого і село до тла спалить. Знаєш, мій Мужу, ті люди, що попристававали на православє, то всї утікають до Росії. З Опільска мали вчера забратись всї люди від рана до вечера; також зі Скоморох, з Вільхвиці і зі всіх тих сіл, де були кацапи. Забирають на фіри діти, збіжє — всьо, що тільки мають, навіть і свині, а корови то привязують до возів і втікають в Росію, а решту зіставляють, а Москалї їм кажуть: „Возміть ще собі землї в торбинку на памятку і подивіть ся добре на свою батьківщину, бо більше вже її не будете видїти". Ой так, дорогий Мужу, така нужда коло нас; Бог знає, чи хто ще буде жити. До нині еще Богу, дякувати живу, а як далї буде, то не знаю. Найдорозший, коли той лист дістанеш, то щобись знав, що то вже остатний; може вже мене і не зобачиш, ані листа від мене, може то вже раз на завше розлучить нас той остатний лист, бо що години то щось иншого. Тепер через село іде піхота від північи, то йде вже цілий день і кінця нема і не знати, коли конець буде. В селї плач і зойк. Як я зачала той лист писати, то ще такого не було, аж тепер вже показали ся канони, здалека чути гук, аж земля ціла трясе ся; замішанє, як би ціле село горіло. Боже, Боже, страшний суд настає, старі молять ся і плачуть. Не можна дивитись, бо серце пукає з жалю і зі страху. Пращай, друже мій дорогий! Може я Тобі чим провинилась, а може Тобі що сказала, то прости менї, а як я ще прожию, то хоч ще до мене напиши, а я буду тїшитись, щоб не знати яка була нужда. А коли мене забють або умру зі страху, то прощай на завше і не забувай о тїй, котра тебе так вірно і щиро любила. — Остань здоров, Твоя жена Анастазія Сич.

При всяких нагодах: на вічах, на зборах, при роботї, на забавах, на весїлях, хрестинах і т. д. памятаймо про жертви теперішної війни у нашім рідним краю та збираймо як найбільше жертв на ту сьвяту цїль народну!

ВІСТИ З ОСВОБОДЖЕНОГО КРАЮ.

Станиславів.

Від одного з виднійших станиславівських Українців, який перебув московське панованє, одержала редакція віденської „Свободи" цїлий ряд цікавих подробиць про страшні днї, які пережили наші люди в Станиславові за часів московського наїзду.

По занятю Станиславова довший час — майже до половини жовтня — в Станиславові була виключно військова адміністрація. Особи командантів зміняли ся часто; між ними один ґенерал, Лаврентієв, відносив ся прихильно до Українців. Сей ґенерал десь з кінцем вересня скликав до себе на нараду Поляків і Українців, яких імена подав директор поліції Лукомський. З Українців були на нараді о. митрат Гордієвський, о. ректор Ломницький, директор д-р Сабат, радник Клим Кульчицький і Михайло Губчак і їх ґенерал посадив окремо від Поляків і спитав їх, що вони за одні — русскіе чи мазепінци, на що одержав відповідь, що вони Українці. Допитував ся дальше, які вони Українці і чи ворожо відносять ся до Росії, а не одержавши відповіди, усьміхнув ся та сказав, що його се не обходить. Взагалї військові команданти оставили доволї добру память по собі, бо не напаствували людности, не арештували і не вимушували. За часів військової адміністрації отворено навіть народні і середні школи в Станиславові дня 1 жовтня м. р. — між ними і українську ґімназію, але вже 10. жовтня замкнено і опечатано всї школи, бо якраз в тім часї прийшла до Станиславова російська цивільна адміністрація.

Начальником повіту став Ґавінський (здаєть ся, змосковщений Поляк), а його заступником Ковальський, оба звичайні московські урядники хабарники. Ґавінський сейчас приказав під карою трох місяців вязниці або 3 тисяч рублїв ілюмінувати всї доми і прикрасити російськими хоругвами в часї ріжних двірських сьвят, підчас яких всї начальники австрійських урядів і шкіл, котрі остали в Станиславові, мусїли являти ся на богослуженя. Начальник поробив візиту всїм виднійшим Полякам, поминаючи Українців і Жидів. Взагалї з Поляками поводив ся незвичайно чемно і вшехполяки зробили йому не одну прислугу. Виднійших Поляків запрошував до себе в гостину і бував у них дома, приміром підчас сьвят. Інтеліґенція в Станиславові подїлила ся на два окремі табори — австрофільський, до якого належали Українці і більша часть Жидів та деякі чесні Поляки, і на москвофільський, де належали головно кацапи і вшехполяки.

Московські батюшки (військові) відправляли зразу богослуженя в православній каплици в карнім заведеню. Десь в падолистї прийшов військовий батюшка до о. митрата Гордієвського, жадаючи відступленя греко-кат. катедральної церкви на православні богослуженя, а почувши спротив, заявив, що завтра відправить православну Службу Божу в катедрі — бо такий є приказ ґенерала. Не помогла жалоба о. Гордієвського перед ґенералом, бо від него ще в додатку почув, що русскіе, які проливають свою кров, чейже не будуть дусити ся в кримінальній каплици. Другого дня справді батюшка війшов силою до церкви і від сего часу в катедрі правлено православні богослуженя, а нашим сьвященикам позволено тільки правити з рана тиху Службу Божу. Наші богослуженя відбували ся в костелї при улици Собіского і в церкві в Книгининї.

В Станиславові остало богато кацапів, яких наші власти чомусь не арештували. Головним донощиком на Українців був катехит о. д-р Григорій Литвинович. Москалї мали точні відомости від кацапів і вшехполяків. По своїм приходї візвали д-ра Сабата, щоби віддав ключі від розвязаної москвофільської бурси, якої з припорученя наших властий був куратором. Всї наші товариства розвязано. Українську книгарню сплюндровано і вивезено або знищено всї українські книжки. За українськими книжками були ревізії навіть по польських і жидівських книгарнях і забрано там українські книжки; під карою трох місяців тюрми або 3 тисячів рублїв не вільно було нїякому книгареви держати у себе української книжки. Московські рабівники бушували і за українськими шкільними підручниками і всї їх знищили — навіть букварі — так що тепер в Галичині майже не застанемо українських шкільних підручників.

Цікаво, що коли за панованя військової адміністрації всї урядові оголошеня були в трох мовах — в московській, польській і українській — то з приходом цивільних властий заказано українську мову і вона в урядових оголошенях появила ся аж при кінци московського панованя, коли оголошено зазиви, щоби ловити австрійських шпіонів.

З початком грудня м. р. приїхав до Станиславова член думи Чіхачев і тоді звидів місцеві школи, між иншими і українську ґімназію, яка належить до найлїпше уряджених в цїлій державі. Варта піднести, що Москалї про наші школи не говорили инакше як про українські і слово „український" принялось ся тепер загально в цїлім краю (у Поляків і Жидів також) на означенє нашої народности.

Дня 18. січня с. р. прийшов до дирекції української ґімназії московський шкільний інспектор Ющенко з жаданєм видачі 60 лавок, 2 таблиць і 2 столів для курсів московської мови, які якраз тоді отворено в І. польській ґімназії. Директор д-р Сабат спротивив ся видачі, велів замкнути ґімназію на ключ і пійшов з жалобою до Ґавінського, який викричав ся на д-ра Сабата, але лавок таки не забрано.

Дня 8. лютого с. р. арештовано о. митрата Гордієвського і о. Ломницького, а в ночи з 15. на 16. лютого перевели масові арештованя. Тоді з наших арештовано д-ра Яновича, д-ра Сабата, д-ра Демянчука, Михайла Губчака, директора каси Яновського та лїкаря д-ра Глушкевича (кацапо-поляка), якого взяли за д-ра Грушкевича і якого сейчас пустили. У д-ра Сабата о 12 год. в ночи Ковальський з чотирма жандармами перевів ревізію, забираючи листи, ґазети і книжки. Арештованих (між ними кромі наших були Поляки Венцель і Подлєвський — решта видні Жиди) замкнено на Дуброві. Другого дня перевезено арештованих (18 осіб) девятьма фіякрами на дворець. З переду, з боків і заду їхали козаки, а по дорозї стояли товпи народу, які вийшли на улицю попращати жертви московської дичі. Не був се похід арештантів, але тиха, поважна демонстрація проти московських опричників.

На стації всадили арештантів до кінського неопаленого воза (а була велика студінь) з кінськими лайнами і так в товаристві жандармів по 28 годинах їзди в ночи з 18. на 19. лютого приїхали до Львова.

Тут завезли всїх станиславівських арештантів до поліційних арештів при Казимирівській улици ч. 34 і помістили всїх (18 осіб!) в одній малесенькій цюпці без прич і сїнників (навіть без славного кібля) з маленьким отвором в горі. По двох днях за гроші дістали дві більші казнї з причами, але дуже нехлюйні і вошиві.

В арештах застали Станиславівці около 50 виднійших львівських Українців, яких арештовано в ночи з 17. на 18. лютого. Вони мали дві казнї — а кромі того окрему казню мали українські інтеліґентні жінки. В арештах були тоді: директор „Дністра" д-р Федак і д-р Охримович, Кость Паньковський, Микола Заячківський, д-р Микола Шухевич, о. д-р Боцян, о д-р Соболь, о. Бобикевич, радник Шехович, редактор Курцеба, д-р Богдан Барвінський, двох Василиян і богато академиків та ґімназистів; з пань були Малицька, дві Василянки і ще якісь инші. О. д-р Боцян кождого вечера відправляв в одній більшій казни молебні, на які сходили ся всї арештовані Українці, заносячи моль-

би до Всевишнього, щоби їх вирятував з московської неволі; молебні серед темної ночи, до того в вязничих мурах, робили дуже сильне враженє на присутних, нагадуючи їм часи перших переслїдувань християн.

З арештованих станиславівських Українців випустили на волю 11. марта тільки д-ра Сабата, який занедужав у вязниці і якому за грошї вдало ся вийти з криміналу. Того самого дня, згадано в слїдуючих днях, випустили на волю д-ра Федака, Паньковського, д-ра Барвінського, о. Бобикевича, о. д-ра Слоуа і Василяна — а десь значно пізнїйше Миколу Заячківського. Д-ра Сабата пустили під услівєм, що не може вернути до Станиславова, нї близко воєнної лінії, і поставили під поліційний нагляд.

В якийсь час опісля при помочи свого бувшого ученика Семена Лабенського, бувшого редактора „Прикарпатской Руси", а тоді чиновника для „асобих порученій" при ґенерал-ґубернаторі — вдало ся д-рови Сабатови одержати перепустку до Станиславова і він там сїдав у поїзд, але сейчас другого дня прийшов до него жандармський вахмайстер, з Гавільский взяв його кромі того до себе. Д-р Сабат був недужий і до ждого начальства таки не пійшов, з знаючи, що можуть його пораз другий зрештувати — по 7 днях сам виїхав до Львова, де мав зголошувати ся що суботи в поліції. У Львові запізнав ся д-р Сабат з двома нашими стрільцями і сейчас по великодних сьвятах виїхав при їх помочи в Товмаччину, де перебув до 11. червня, коли з наступом австрийського війська відїстав ся на волю.

Наконець згадаємо, що в перших днях приходу російських військ до Станиславова Українці офіцири і жовніри гонками кинули ся до українських книгарень, купуючи масами українські книжки, головно Кобзаря Шевченка.

З Москалями втїкли всї станиславівські кацапи і деякі вшехполяки.

ЖЕРТВИ
НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

445. **Ню Йорк, Н. Й.** Іван Пізнак жертвував на вдови і сироти в старім краю **$2.00**

446. **Едмонтон, Альберта, Кан.** Хвальна Редакціє! Отсим засилаю Вам зібрані тут гроші на бідних голодуючих в старім краю, у східній Галичинї, котрі найбольше потребують помочи. Прошу помістити в часописи „Свобода" імена отсих жертводавців: Антін Романів і Павло Ра по $2.00; Никола Библюк і Андрій Юсипчук по $1.25; Никола Мартинюк, Грицько Саковський і Дмитро Юсипчук по $1.00; Онуфрій Штефуранчин, Михайло Штефуранчин і Іван Остафійчук по 50 цнт. — Разом **$11.00**

З поважанєм, А. Юсипчук.

447. **Байон, Н. Дж.** Збірка від гостий, що були на балю дня 17. липня с. р., на вдови і сироти в старім краю **$3.36**

Федір. Чайка, предс. Укр. Пост. Клюбу.

448. **Ню Брунсвік, Н. Дж.** На хрестинах у Франка Ковалевського зложили гості на Фонд визволеня України на руки Івана Бриґіди: Іван Бриґіда, Михайло Гладик, Петронеля Садовська, Франко Ковалевський, Йосиф Серединський, Франко Антонишин, Мартин Серединський, Ева Михлїина, Дмитро Васлюк, Ясько Гандзяк, Лев Лукасевич, Йосиф Куцак і Павлїна Бабій по 25 цнт.; Рузка Кміта і Юлько Паралюш по 10 цнт.—Разом **$3.45**

449. **Ст. Луіс, Мо.** Всехвальна Редакціє! І знов посилаємо на Ваші руки нашу маленьку але щиру жертву, яку зібрано на хрестинах у п. Максима Коропецького. Жертвували отсї добродії: Іван Смола, Никита Медвідь і Іван Когут по $1.00; Я. Т. Янчик 50 цнт.; Іван Заслоцький, Сташек Пшиясельскі, Марцін Пшиясельскі, Никола Смола і Павло Звйонзик по 25 цнт.; Павло Павлиш 20 цнт.; Максим Коропецький 15 цнт.; Е. Козюра 10 цнт. — Разом **$5.20**

Всїм жертводавцям складаю щиру подяку. — З поважанєм, І. Заслоцький.

450. **Елізабет, Н. Дж.** Збірка на вічу дня 5. липня с. р. (доручив п. С. Ядловський) **$10.15**

451. **Федераль, Альберта, Кан.** П. Шимків жертвував на голодуючих у старім краю **$1.00**

452. **Вунсокет, Р. Ай.** Хвальний Заряде! Дня 9. серпня с. р. на весїлю в М. Ящишина жертвували на вдови і сироти в старім краю слїдуючі добродії: Т. Маґаляс, М. Пітчаш, І. Познанський, Зоф. Загородна, М. Ящишин і І. Чагарня по 50 цнт.; Лук. Самборський, І. Валенчук, М. Герман, Юл. Маґаляс, П. Стойко, І. Гачкевич, Я. Барабаш і Яків Процишин по 25 цнт.; Ф. Сирота і Д. Герман по 10 цнт. Разом $5.20. З того заплачено за почтову пересилку 10 цнт. — Остало **$5.10**

Вунсокетські Українцї не повинні чекати на якусь принагідну хвилю, якусь приміром забаву, щоби жертвувати тих кілька марних центів для тих, котрі потратили все, бо своїх найдорожших. Коли Ви сьвідомі, повинні-сте на ту ціль устроювати представленя, вечерки, і инші забави або відчити, а побачите, що красний гріш можна зібрати на підмогу наших нещасних родимців у старім краю. Не спіть отже, а беріть ся до просьвіти, до народної працї, бо чим скорше візьмете ся до сего дїла, тим скорше повстане Ненька Україна!— Т. Маґаляс.

453. **Джерзи Сіти, Н. Дж.** Збірка від гостий на весїлю п. Йосифа Вацлавського дня 7. серпня с. р. на Фонд визволеня України **$5.20**

Сума оголошена в сім числї „Свободи" виносить $46.46. Оголошено в ч. 93. „Свободи" $20.596.30.

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $20.642.76.

ВІЧА В СПРАВІ ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ.

XVI.

НЮАРК, Н. ДЖ.

В недїлю пополудни дня 25. липня с. р. відбуло ся в нашій місцевости віче в справі самостійної України. Віче отворив місцевий парох о. П. Понятишин, який в коротких словах пояснив цїль віча і представив зібраним теперішну ситуацію в нашім рідним краю. Відтак покликав на предсїдателя віча редактора „Свободи" п. В. Лотоцького, а на його заступника п. С. Гладкого. Предсїдатель подякував за вибір, попросив присутних о терпеливе вислухане всїх бесїдників і покликав на секретарів віча нище підписаних.

Перший прийшов до слова делеґат Загальної Української Ради, др. С. Демидчук. Його реферат був дуже гарно і всесторонно оброблений, а виголосив його бесїдник з великим запалом і з вірою у красшу будучність нашого народу.

По обємистій промові д-ра Демидчука попросив предсїдатель вічевиків, щоб зложили відповідні жертви на Фонд визволеня України. Збірка відбула ся в протягу кількох мінут і принесла разом $265.77 (в тій сумі містить ся справді княжий дар о. Понятишина, котрий жертвував $200.00).

Другим з ряду бесїдником був редактор „Свободи" п. О. Стеткевич, котрий говорив за потребу та способи збираня жертв на Фонд визволеня України, а головно на пекучі потреби наших нещасних старокраєвих родимців, знищених до краю теперішною лютою війною. На кінци взивав всїх присутних, аби закинули під теперішну пору всї особисті, партійні і організаційні спори, а зате з цїлою силою взяли ся до працї над відбудованєм нашої занепавшої вітчини.

Відтак виступив з довшою промовою п. В. Корж з Канади, який говорив про ріжні переслїдуваня канадійським правительством і поодинокими шовіністами англійськими наших родимців, проживаючих в тій „обіцяній країні". З наведених бесїдником примірів показусть ся, що нашим людям в Канадї живеть ся нераз гірше ніж в російській неволї. Бесїдник просив присутних, аби вислали до Вашінґтону відповідний протест, котрий знова американське правительство мало би переслати до англійського правительства в Канадї.

На остатку говорив п. Т. Рудий, взиваючи весь наш нарід до працї, до інформованя чужої преси про нашу справу та до скликаня Українського Сойму в Америцї.

Після того п. предсїдатель відчитав отсї резолюції, зредаґовані о. Понятишином:

1) Зваживши се, що російський царат здавен-давна змагав ся і змагаєть ся знищити український народ, віче нюарських Українців пятнує як найострійше сю політику царату та бажає визволеня як українському народови так і всїм иншим народам, входячим в склад російської імперії.

2. На случай, коли по війнї лишать ся в Австрії дотеперішні політичні границї, то віче домагаєть ся злуки всїх Українців галицьких і буковинських в одно політичне тїло із всїми політичними і автономічними інституціями, запорученими австрійською конституцією.

3) Зваживши се, що москвофіли є справдешним раком на організмі українського народа, віче нюарських Українців пятнує їх як янїчарів і зрадників свого народа.

4) Зваживши се, що народна українська робота під теперішну пору в Америцї вінчала-б ся красшими успіхами, колиби був створений центральний комітет, в якім сходили-б ся всї нитки сеї роботи, віче нюарських Українців підносить потребу скликаня загального Українського Сойму в Америцї і вибраня на нїм такого центрального комітету.

5) Зваживши се, що жіноцтво відграє велику ролю в житю кождого народа, віче нюарських Українців взиває тутешне жіноцтво, щоб воно дало почин до сотвореня жіночої організації та загалом брало участь в народній роботі.

6) Віче нюарських Українців висловлює своє найвисше признанє Українським Стрільцям та славить єї нимиж як своїм народним героям.

7) Віче нюарських Українців висказує своє признанє „Загальній Українській Радї" у Відни за її невтомну працю для визволеня України.

8) Віче нюарських Українців висловлює своє співчуванє всїм тим патріотам (в особенности-ж митрополитови А. Шептицькому і проф. Мих. Грушевському), які томлять ся за українську справу в російській неволї.

9) Зваживши се, що канадійське правительство немилосерно угнітає тамошних Українців, віче взиває американське правительство, щоб воно уняло ся за канадійськими Українцями та положило конець їх угнїтови.

10) Маючи на оці сю правду, що тільки „в єдности сила", віче взиває всїх американських Українців залишити бодай на час всякі партійні спори і обрахунки.

Всї ті резолюції присутні вічевики одноголосно ухвалили.

Предсїдатель замкнув віче відповідною промовою, а нарід відспівав грімко і достойно „Ще не вмерла Україна" та кілька инших народних пісень.

В. Дідилївський,
Г. Дїдоха,
секретарі віча.

НОВИНКИ.

РАБУНКИ МОСКАЛІВ У ЛЬВОВІ.

Посол Чіхачев пише в московській ґазеті „Новое Время", що перед опущенєм Львова Москалями виїхало в Россію зі Львова 45.000 населеня. Він пише також, що Москалї вивезли зі собою збірки і документи Національного Музею, Народного Дому і Ставропігії враз з персоналом тих музеїв. Польські музеї і збірки остали ненарушені. Почта до Львова курсує від 12. липня нормально. З „Просьвіти" забрали Москалї всї депозити і гроші, такесамо з „Дністра" забрали ту — незначну — часть цїнних паперів, яка лишилась у підручній касї. Переважна часть майна „Дністра" в цїнних паперах, зложена в депозиті Банку краєвого, була завчасу вивезена до Відня і осталась недосяжною для російських грабіжників.

ПОВОРОТ З НЕВОЛЇ.

З яким поспіхом та серед якого заміщаня і неладу робили Москалї відворот зі Львова, показує наглядно факт, що полишили вони чимало австрійських полонених, що були ранені та оставали в шпиталю на лїченю. Про се пише Мирон Крижановський, кадет 22. полку краєвої оборони до свого брата у Відни: „Я вільний! Москалї утїкаючи зі Львова, де я лежав ранений, не мали часу мене забрати і я вернув ся до своїх. Вправдї зі мною ще не дуже добре, бо я був ранений 7 карабіновими кулями в обі ноги, але вже ходжу, опираючи ся на палицях".

ПОКЛИК ДО ПОВОРОТУ З АМЕРИКИ ПО ВІЙНІ.

Польські ґазети містять відозву вожда польської партії людовців в Галичинї, Владислава Тетмаєра. В тій відозві Тетмаєр кличе Поляків вернути з Америки до вітчини, щоби своїми силами і средствами помогти знищеному краєви відродити ся економічно.

ЛИХЕ НЕ ПРОПАДЕ.

Вшехпольська ґазета „Слово Польске", що втекло зі Львова, на жаль не перестало виходити, але продовжає свою роботу юдженя против Австрії, Німеччини та Українців дальше — в Житомири, столиці Волинської ґубернії, поки з відтам незадовго не буде мусїло втїкати ще дальше на схід.

ВІДЗНАЧЕНЯ УКРАЇНЦІВ.

Д-р Микола Коцовський, син проф. д-ра В. Коцовського, одержав в признаню знаменитого виконуваня служби перед ворогом золотий хрест заслуги з короною на стяжці медалю хоробрости. — Звісний в Бережанщині з патріотичної працї в повітї, тепер хорунжий при 19. п. краєвої оборони і втрете ранений, п. Дмитро Мартинишин за заслуги при приступі до Славска і Тухлї одержав в армії Лінзінґена линарський орден залїзного хреста.

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО У ФРАНЦУСЬКІЙ МОВІ.

В місяци липни сього року почало виходити в Льозанні, у Швайцарії, українське місячне видавництво у французькій мові п. з. La Revue Ukranienne (Український Огляд). Перший випуск за місяць липень — се книжка о 72 сторонах, на яких поміщено добірні статі на українські теми, має на цїли знакомити французьку публику про наші справи.

Сей перший том представляєть ся дуже красно. Статі там знаходимо такі: Наша програма. — А. Зелїб: Україна й Українцї. — Е. Бачинський: Наукове товариство ім. Шевченка. — В. Стефаник: Сумерк.—М. Костомарів: Дві руські народности. — В. Дорошенко: Політичні партії російської України. — Огляди. — Бібліоґрафія. — Хроніка. — Записки. В книжці поміщено кілька ілюстрацій, портрет професора Грушевського і дві карти України. Окладинка книжки прикрашена гарними кольоровими українськими вишивками.

Цїна одної книжки 2.50 франків (50 ц., з пересилкою 60 ц.). Адреса така: La Revue Ukranienne, Lausanne, Mornex 17, Switzerland.

ПІДВИСШЕНЄ ДЕРЖАВНОЇ ПІДМОГИ ДЛЯ ВОЄННИХ ЕМІГРАНТІВ.

Доси виплачувала австрійська держава всїм воєнним збігцям 70 сотиків денно на кошти удержаня. Від червня піднесено ту підмогу з огляду на зріст дорожнї до квоти 90 сотиків денно.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА
за місяць липень 1915 р.

НОВОПРИСТУПИВШІ ВІДДІЛИ:

Товариство „Запорожська Січ" в Елізабет, Н. Дж.

В. 3. Барна Николай, Могоровський Михайло, Пайкош Григорій, Белей Михайло, Франкевич Іван, Голубець Теодор, Крук Михайло, Горбатий Василь, Матлаґа Николай, Мазурик Василь, Мазурик Антін, Напованець Стефан, Пелещак Ваньо.

Товариство Тараса Шевченка в Гестінґс, Н. Й.

В. 6. Мурайка Стефан, Пендерецький Іван, Воробель Андрій, Баран Григ., Галько Александер, Подлужний Петро, Санка Григорій, Михайлишин Ілько, Наливайко Теодор, Перелівник Ілько, Шпортало Григорій, Сірко Семко.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 1. Ніх Іван, Грич Методій, Савіцький Василь.
В. 7. Томашевський Юрко, Шавалюк Михайло.
В. 9. Кос Йосиф, Томків Іван.
В. 15. Стельмах Николай, Рогальський Матеуш.
В. 16. Черкун Іван.
В. 38. Крестинич Настя, Баран Марія.
В. 66. Бугера Марія, Дубас Теодор.
В. 70. Чопик Петро.
В. 76. Петрах Андрій, Рубас Петро.
В. 81. Хімяк Антін.
В. 87. Макар Михайло, Боцко Ілько.
В. 102. Дорош Дмитро, Гбур Михайло.
В. 128. Гучко Михайло, Гиндур Теодор.
В. 133. Щіщецька Анна, Кузьма Василь.
В. 135. Беца Теодор.
В. 136. Гаврильчак Григорій, Когут Николай, Хома Іван.
В. 146. Доскоч Михайло.
В. 160. Колодій Марцела, Воляр Юрко.
В. 170. Милянович Марія, Милянович Михайло.
В. 175. Білінська Розалія.
В. 179. Тиндик Іван.
В. 192. Малищук Григорій, Орачовський Йосиф.
В. 209. Цар Саверко.
В. 221. Шпікула Константин, Гаргат Томаш.
В. 234. Дзюба Семен.
В. 235. Кроляцький Франко, Дяко Семен.
В. 237. Дощак Василь.
В. 240. Прокопів Анна.
В. 247. Біліцький Іван, Долеба Николай, Гула Теодор, Сенчишин Стефан, Цицик Іван, Лучишин Стефан.
В. 278. Саїв Марія, Гаврищків Параска, Свиридюк Володимир.
В. 300. Савка Стефан, Тиркало Іван.
В. 305. Пуший Григорій.
В. 316. Галушка Семен, Пернак Петро, Джумак Михайло, Балюк Николай, Романів Тимко, Заблоцький Лука, Білик Василь, Дорофей Михайло.
В. 317. Сворак Семен.
В. 321. Сидорик Андрій, Ковальський Дмитро, Грущак Григорій.
В. 323. Федорів Ілько.
В. 326. Вархолик Михайло, Романишин Григорій.
В. 330. Дяктей Демко.
В. 336. Третяк Іван стар., Доброміський Іван, Вакула Антін.
В. 341. Сенчак Теодор.
В. 349. Дмитрів Йосиф.
В. 355. Бланіта Стефан.
В. 369. Мото Николай.
В. 394. Романчук Михайло.
В. 400. Цигіль Іван, Волос Василь, Андрушків Йосиф, Чвалта Ігнац, Ільчишин Іван.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 1. Закамич Гнат.
В. 7. Кривошій Клим.
В. 17. Левандовська Марія.
В. 29. Рішко Григорій, Петрочко Антін, Щирба Григ.
В. 38. Мельник Василь.
В. 43. Єдинак Дмитро.
В. 53. Ридзай Олекса.
В. 63. Сколин Андрій.
В. 65. Кухар Іван.
В. 66. Валько Іван, Ватралик Іван.
В. 69. Тесаровський Николай.
В. 81. Войтович Петро.
В. 82. Дуда Антін.
В. 86. Добошинський Петро, Добошинський Іван.
В. 91. Рудавський Михайло.
В. 104. Кульчицький Николай, Федин Ілько, Пачваник Теодор.
В. 106. Гойчар Роман, Ющак Максим, Шмирко Дмитро, Чопик Дмитро, Савчик Никола.
В. 113. Хохла Дмитро стар.
В. 142. Павук Дмитро, Наливайко Станислав.
В. 150. Амбросійчук Дмитро.
В. 160. Фуртас Анна.
В. 170. Цісецький Василь, Мазур Василь.
В. 175. Запоточний Михайло.
В. 213. Джус Панько.
В. 221. Брилїнський Петро.
В. 229. Цурий Стефан, Гурський Станислав, Буч Федор, Вітушинський Григорій, Старух Зося, Старух Антін, Слівиник Павло, Нішевич Дмитро, Бриндза Василь.
В. 237. Товарницький Франко.
В. 245. Булик Григорій.
В. 274. Волошиновський Теодор.
В. 276. Ясінський Николай.
В. 292. Гожа Емілія.
В. 300. Швець Ігнатій, Олїйник Онуфрій, Петренко Дмитро, Макар Іван, Кучма Іван.
В. 301. Папушка Іван, Солон Ваврик.
В. 317. Чорна Олена.
В. 318. Тхорик Олена.
В. 336. Турчик Андрій.
В. 339. Палько Теодор.
В. 347. Пташинський Теодор, Замойський Григорій.
В. 350. Ямрога Войтїх.
В. 363. Кривий Михайло.
В. 379. Попадюк Теодор, Багрій Павло.
В. 397. Луцишин Василь.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ КАРТАМИ.

В. 22. Баглай Михайло.
В. 41. Сисак Федор.
В. 52. Шкляр Михайло.
В. 65. Молчан Лукіян.
В. 104. Шкурат Юлїя.
В. 136. Фок Торомко.
В. 146. Лисий Михайло.
В. 155. Ксензакович Анна, Ґеба Сеня, Репак Зузанна, Пішка Анна, Брус Павлїна, Томаш Марія, Счельска Юлїя, Репак Марія, Паштирик Юлїя, Корений Розалїя, Брічко Зузанна.
В. 175. Присташ Михайло.
В. 213. Комарніцький Михайло.
В. 248. Поперечний Стефан.
В. 254. Савяк Микита.
В. 283. Петришин Френк.
В. 292. Комаринський Іван.
В. 339. Ковалїчук Михайло, Ревацький Мартин.
В. 360. Крижевінський Йосиф.
В. 385. Бутрин Петро.
В. 388. Заремба Юлїян, Друлик Йосиф, Дмитрикін Петро.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 1. Басалиґа Йосиф, Кузмич Іван, Копистянський Іван, Цицик Михайло, Амбіцький Михайло.
В. 4. Голута Михайло.
В. 7. Вітишин Михайло, Лоза Лука.
В. 10. Терек Василь, Горощак Іван.
В. 12. Докля Антін.
В. 16. Пясецький Николай.

Відділ 30. виключений.

В. 30. Савка Семен, Нутовтис Томаш, Ґриґор Едвард, Фурґала Михайло, Мусяла Николай, Леньо Іван, Цембрак Антін, Цап Михайло, Бесяда Михайло, Зубик Николай, Сірак Михайло, Сенько Іван, Савка Леон, Рабіцький Войтїх мол., Полявка Семен, Питух Павло, Цидиляк Олекса, Пех Антін, Патриляк Іван, Палиця Стефан, Патриляк Володимир, Осюрик Михайло, Маркович Іван, Москаль Михайло, Маценко Андрій, Леньо Йосиф, Леньо Панько, Леньо Михайло, Кравець Антін мол., Копач Процько, Копач Олекса, Копач Марко, Кішкунец Казимир, Копач Яким, Грицишин Дмитро, Ґула Петро, Ґула Олекса, Гмитрик Іван І., Фромель Стефан, Чупришин Іван, Бесяда Андрій.
В. 38. Либа Йосиф.
В. 39. Панчишин Михайло, Андрушин Павло, Курек Петро.
В. 51. Лаба Станислав.
В. 52. Ярош Дмитро, Божик Іван.
В. 56. Наконечний Петро.
В. 57. Шомак Іван.
В. 63. Драґан Василь, Ляко Іван, Микетин Іван, Пітик Олекса, Зубик Афтанас.
В. 69. Зущак Іван, Каленчик Семен.
В. 73. Хчановська Йосифа, Филїпковська Владислава, Филїпковський Станислав.
В. 76. Станкевич Павлина, Станкевич Франко, Шмін Ґнац.
В. 81. Кравчук Стефан, Шатран Еміліян.
В. 86. Синька Данько, Крутий Іван.
В. 96. Спожарський Іван, Ревт Іван.
В. 98. Рабада Петро.
В. 99. Цюпа Яким, Шкларик Василь.
В. 102. Беднар Іван.
В. 106. Суховолець Михайло, Осціславський Михайло, Мадея Йосиф, Бердій Олекса, Шибський Стефан, Матеровський Павло, Курилів Мойсей, Гливяний Іван, Голщинський Іван, Дрозд Йосиф, Дрозд Дмитро, Бернатович Николай.
В. 109. Новак Роман, Лозовський Володислав.
В. 123. Піндзьола Федор, Шуцкий Василь.
В. 124. Мудрак Василь.
В. 127. Кіналь Петро, Сукмановський Панько.
В. 133. Горичун Павло, Ткач Василь.
В. 136. Фецик Михайло.
В. 137. Особа Дмитро, Шклярський Дмитро.
В. 142. Юркалк Йосиф, Домитрів Іван, Радзиняк Стефан, Новатковський Петро.
В. 149. Стадник Петро.
В. 155. Гурський Йосиф, Швайлик Ілько.
В. 175. Заяць Іван, Кінек Іван.
В. 178. Шухват Катерина, Захарко Анна, Дибчак Онуфрій.
В. 186. Стефанів Марія, Вовянко Пайза, Кондак Марія.

Відділ 194. виключений.

В. 194. Грошко Іван, Костенько Николай, Островевич Іван, Панькевич Ілько, Шабатура Онуфрій, Гунчак Атанасій, Гунчак Николай мол., Сопотюк Василь, Кохан Федь.
В. 205. Палїйчат Юрій.
В. 213. Дроздов Артемий.
В. 217. Гречин Василь, Сухарик Григорій.
В. 220. Сніданко Іван.
В. 221. Марчук Антін, Марчук Леон, Чорноцький Фелїкс, Граб Іван, Ящишин Михайло.
В. 225. Білий Николай, Мельник Демян, Пивоварник Іван.
В. 228. Голда Саломія.
В. 229. Деревяний Іван, Староста Михайло, Величко Василь, Савкулич Григорій, Савіцький Іван, Кость Михайло, Костич Антін, Гінько Михайло.
В. 233. Колеба Дмитро.
В. 234. Чечіль Петро.
В. 237. Курпца Михайло, Капюбан Николай, Винниванюк Федор, Кінька Іван, Камінський Пантелемон, Дмитрик Теодор.
В. 241. Мисаха Михайло, Сорочка Стефан, Журба Михайло.
В. 243. Демчук Стефан.
В. 244. Врейта Антін.
В. 245. Чичота Евстахій, Кусвір Прокін.
В. 246. Багрій Семен.
В. 247. Бодзяцький Олекса, Гичка Петро, Гичка Анд.
В. 248. Лис Титас, Лацка Стефан.

В. 250. Ваньковик Йосиф мол., Ваньковик Йос. стар.
В. 251. Вонсач Іван, Кобилюз Іван.
В. 259. Савчик Василь, Урбан Михайло, о. Падрій Михайло, Купець Андрій.
В. 262. Карляк Ева.
В. 276. Галабан Катерина.
В. 277. Мовчук Яцко.
В. 282. Мариняк Йосиф.
В. 290. Виграновська Марія.
В. 292. Веита Валентий.
В. 296. Різник Ілія, Дмитрів Семко.
В. 300. Бульван Йосиф, Олійрчик Антін.
В. 316. Матусяк Григорій.
В. 317. Семенчук Александер.
В. 320. Івахів Олекса.
В. 321. Микетяк Гнат.

Відділ 325. виключений.

В. 325. Черешньовська Анна, Вовк Йосиф, Височанський Николай, Данилець Ефрозина, Добранська Сака, Данилець Григорій, Вільгельм Марія, Вільгельм Францін.
В. 330. Коротіцький Яким, Ковальський Іван, Іваськів Кость, Гошуляк Олекса, Пшиничник Настя.
В. 332. Григорчук Ірина.
В. 338. Бусько Юрко, Малиняк Михайло.
В. 355. Мархивка Стефан, Жалінський Олекса.
В. 357. Потюк Гринь.
В. 363. Непородний Григорій.
В. 365. Ляк Іван.
В. 367. Вігун Никола.
В. 369. Семканич Семен.
В. 370. Пятнівський Роман.
В. 379. Юрків Кирило, Лобойко Михайло, Савків Ів.
В. 384. Остаф Нестор, Левчук Ірина, Левчук Стефан, Щесецький Стефан, Буртик Дмитро.
В. 396. Романів Іван.
В. 397. Сабат Василь.
В. 400. Гордій Михайло.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ КАРТИ.

В. 8. Гина Теодор, Руцький Филип.
В. 19. Сисак Федор.
В. 127. Хомяк Стефан.
В. 138. Фок Торомко.
В. 149. Петришин Френк.
В. 174. Смоляр Сарафин.
В. 178. Шкляр Михайло.
В. 191. Кугут Дмитро.
В. 217. Віляс Іван.
В. 237. Заремба Юліян, Друлик Йосиф, Дмитриків Петро.

Відділ 275. злучив ся з 155. відділом У. Н. Союза.

В. 275. Ксензакович Анна, Геба Сеня, Репак Зузанна, Плішка Анна, Брус Павлина, Томаш Марія, Счелська Юлія, Репак Марія, Пашкирик Юлія, Коренин Розалія, Брічко Зузанна.
В. 282. Міщанський Стефан.
В. 316. Магміт Павло.
В. 325. Калицький Юрій, Карлицька Юлія.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 99. Папуга Іван.
В. 209. Гінда Михайло стар.
В. 254. Роман Стефан.
В. 380. Калинчак Василь.

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю черви 1915 р. було членів в Українськім Народнім Союзі	6.057
В місяцю липни 1915 р. приступило нових членів до Українського Народного Союза	113
В місяцю липни 1915 р. принято наново в члени Українського Народного Союза	69
В місяцю липни 1915 р. принято членів з других відділів з переступними картами	88
В місяцю липни 1915 р. прийшло з инших кляс посмертного	8
Разом	6.335
В місяцю липни 1915 р. суспендовано за неплачене місячних вкладок	165
В місяцю липни 1915 р виключено за неплачене місячних вкладок	69
В місяцю липни 1915 р. видано переступні карти до других відділів	86
В місяцю липни 1915 р. перейшло до инших кляс посмертного	8
В місяцю липни 1915 р. померло	4
Разом	332
З кінцем липня 1915 р. У. Н. Союза числив членів.	6.003

ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕНЯ:

Кляса A $250	64	членів
Кляса AA $500	1.986	„
Кляса B $750	17	„
Кляса C $1000	3.928	„
Кляса BB $1500	7	„
Кляса CC $2000	1	„
Разом	6.003	членів

УВАГА,

котру кождий місцевий Урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени, оголошені в рекордовім звіті за місяць липень 1915 р. як суспендовані або вичеркнені за неплачене місячних вкладок чи з инших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і на далі бути членами У. Н. Союза, мусять зголосити ся в протягу сего місяця (сер.) до своїх відділів і вписати ся наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця серпня 1915, то в вересню 1915 мусять виповнити нові просьби о принятє, єсли хотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяцю липню 1915 р. взяли переступні карти, а ще доси не зголосили ся до якогось иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мають се зробити в місяцю серпню 1915, бо на другий місяць, т. є. в вересню 1915 р. вичеркне ся їх з членів організації, а тоді вони можуть бути приняті до У. Н. Союза тільки на підставі нових декларацій (просьба о принятє).

Д. Кавітуля, гол. предс. У. Н. С.
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

НА СЕЛО.

Тепер надійшов час, коли кождий тужить за селом. Кождий хотів би відітхнути сьвіжим воздухом, потішити ся спокоєм, споживати сьвіжу і добру їду. Хоче він заміняти галасливе місто на природу. Радилибисьмо кождому, аби взяв зі собою Трінера Американський Елікcір Гіркого Вина аби вичистити організм і удержати його в чистоті. Зміна воздуха і поживи витворює часто внутрішні забуреня в системі травленя, з чого найбільше приходить затвердженє. Средство те поправляє апетит, помагає травленю і змішияє сили. Усуває затверджене і болі, які повстали наслідком газів. — Ціна $1.00. До набутя по всіх друґсторах.

Jos. Triner,
1333—39 S. Ashland Ave.,
(Adv.) Chicago, Ill.

Рантовне ослаблене часто зникає зараз по добрім натертю Трінера Лініментом. Те саме можна сказати о нервових болях голови і недугах горла. Ціна 25 цт. і 50 цт., почтою 35 цт. і 60 цт.

ПОДЯКА.

Сьвітлий Уряде! Повідомляю Вас, що запомогу, якою Ви мене наділили, я отримав і складаю за се щиру подяку Сьвітлому Урядови і цілій нашій Організації. З власного мого переконаня пізнав я, що ся організація є першою і найлучшою в Америці, отже звертаю увагу всіх Українців і Українок, котрі доси не належать до сеї славної організації, нехай вступають як найчисленнійше так, аби не було ані одного Українця чи Українки, котрі не були би членами Українського Народного Союза.

Йосиф Ракович,
член 181. відділу в Менвіл, Р. Ай.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Уряд „Товариства Українськоі Січи" (передше „Товариство Українських Соколів"), від. 170, подає до відома всім своїм членам, що звичайний місячний мітінг відбуде ся сеї суботи т. є. дня 14. серпня 1915 точно о годині 8-мій вечером в галі „Народного Дому" під числом 72 Моріс стріт, в Джерзи Сіти, Н. Дж. На тім мітінгу мусить кождий член явити ся, бо є дуже важні справи до полагодженя, **а також мусить принести з собою свою грамоту в цілі відміненя на нову.** Члени позамісцеві зволять свої грамоти в як найскоршім часі прислати почтою на руки предсідателя т. Андрея Шостака, 83 Ґренд Стр., Джерзи Сіти, Н. Дж. Також ті члени, що мають обезпечені діти в Укр. Нар. Союзі, мусять принести і діточі грамоти, котрі також мусять бути вимінені на нові. — А. Шостак, предс.; Е. Сойка, секр. рекорд.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. сьв. О. Николая, від. 4, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбуде ся в неділю дня 15. серпня с. р. о годині 3-ій пополудни в гали Народного Дому під ч. 72 Моріс Стр. Всі члени мають явити ся точно о назначеній годині. Члени, котрі не заплатять своїх вкладок за один місяць, зістануть суспендовані з Братства і У. Н. Союза. — Й. Крайник, предс.; С. Глива, кас.; М. Смакула, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 205, взиває всіх своїх членів, аби явили ся на мітінґ в домі Йосифа Левандовського. Котрий член не явить ся на мітінґ і до 25. серпня не заплатить своєї належитости, буде суспендований. — Й. Левандовський, предс.; І. Гавриляк, кас.; Я. Грабар, секр.

АВОКА, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбуде ся 15. серпня в неділю пополудни о годині 2-гій у гали Антона Турка. Всі члени мають на тім мітінгу явити ся. Котрий член не віддав ще своєї старої грамоти, нехай се зробить тепер, бо вже найвисша пора. — Т. Молочник, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1 і пів цента за кожде слово за одноразове поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Де перебуває тепер **М. ГАВРИСИШИН**, з Вінніпеґ, Ман., Канада. В дуже важній для него справі зволить ласкаво в як найкоротшім часі зголоситись або донести своє місце побуту до Адміністрації „Свободи". Просить ся також тих, хто би про него знав, зволив ласкаво донести на адресу: „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПОТРІБНО МУЩИН у всіх стейтах Америки, котрі мають много знакомости між Українцями. Стала тижнева платня. Голоситись особисто або листовно до: G. Czyzewski, 30 Church St., Room 512, 5th fl., New York, N. Y. межи 10-ою а 1ою год. кождого дня. 89—94

Де є **ГАНУСЬКА СОЛОП** замужна за Гаврилом Бутовським, родом зі села Хмільно, радехівського повіта. Перед роком перебувала з чоловіком в Шікаго. Сама чи хто би знав її адресу зволить ласкаво зголоситись на адресу: Porfiry Solop, Robertson, P. O. Ardbeg, Ont., Canada. 92 94

Пошукую **ВАСИЛЯ СМОЛЯКА** зі села Тилипча, повіт Борщів. Він сам, чи хто би його адресу знав, зволить зголоситись на адресу: Jurko Smolak, Algoma Mills, Ont., Canada. 92 94

ПОТРІБНО ХЛОПЦЯ до ґросерні і бучерні, в віці від 16 до 18 літ, котрий уміє добре числити, писати і троха розуміє анґлійську мову. Голоситись сейчас устно або письменно на адресу: К. Кирчів, 68 Greene St., Jersey City, N. J. 93—

Анастазія Михальська пошукує свого ріднього брата **ПЕТРА НОГАЧА**, родом з Бурканова, повіт Підгайці, Галичина. Давнійше робив в майнах. Хто би о нім знав, або він сам прошу ласкаво зголосити ся на адресу: Anastazya Michalska, 23 Cedar St., Curtis Bay, Baltimore, Md. 94—97

ДЕШЕВО ДО СПРОДАНЯ 100-АКРОВА ФАРМА з забудованєм, інвентарем. Найліпша спосібність для такого, котрий хоче робити гроші. В поблизу маркету, руської церкви і польського костела. Голоситись до: Dan Kudlick, 261 Central Ave., Norwich, Conn. 94—96